

korte akkeren karaktervol

stuurgroep wijkontwikkeling

structuurvisie korte akkeren
april 2004

inhoudsopgave

pagina

voorwoord	7
samenvatting	9
1. inleiding	13
1.1 voorgeschiedenis	13
1.2 status van de structuurvisie	13
1.3 partijen	14
1.4 doelstellingen structuurvisie	14
1.5 gevolgde werkwijze en opbouw documenten	15
2. communicatie en participatie	17
2.1 communicatie	17
2.2 participatie	18
3. thema's in de wijk	19
3.1 inleiding	19
3.2 leefbaarheid	19
3.3 levensloopbestendigheid	20
3.4 veiligheid	20
3.5 maatschappelijk perspectief	21
3.6 economische positie	21
4. knelpuntenanalyse	23
4.1 inleiding	23
4.2 sociaal	23
4.3 economie	25
4.4 wonen	25
4.5 voorzieningen	26
4.6 milieu	27
4.7 cultuurhistorie	28
4.8 ruimtelijke hoofdstructuur	28
4.9 openbare ruimte	30
5. beschrijving eindbeeld	33
5.1 inleiding	33
5.2 sociaal	33
5.3 economie	35
5.4 wonen	35
5.5 voorzieningen	36
5.6 milieu	38
5.7 cultuurhistorie	39
5.8 ruimtelijke hoofdstructuur	39
5.9 openbare ruimte	42

	pagina
6. aanpak	43
6.1 inleiding	43
6.2 sociaal	43
6.3 economie	46
6.4 wonen	46
6.5 voorzieningen	47
6.6 milieu	48
6.7 cultuurhistorie	49
6.8 ruimtelijke hoofdstructuur	50
6.9 openbare ruimte	53
6.10 proces aanpak	54

bijlagen

bijlage 1	- swot-analyse (1)
bijlage 2	- swot-analyse (2)
bijlage 3	- colofon
bijlage 4	- cultuurhistorie
bijlage 5	- overzicht beleidsdocumenten
bijlage 6	- kaart ruimtelijke hoofdstructuur
bijlage 7	- kaart water
bijlage 8	- kaart groen
bijlage 9	- kaart langzaam verkeer
bijlage 10	- kaart snelverkeer
bijlage 11	- presentatie wijkontwikkeling structuurvisies en uitvoeringsprogramma's*

* deze presentatie is op te vragen bij het projectbureau wijkontwikkeling op telefoonnummer 0182-589124 of wijkontwikkeling@gouda.nl

voorwoord

Voor u ligt de structuurvisie voor Korte Akkeren die op 19 april 2004 is vastgesteld door de gemeenteraad van Gouda. Dit is gebeurd onder dankzegging aan de insprekers die in de periode van 8 december 2003 tot en met 23 januari 2004 een inspraakreactie hebben gegeven. Deze reacties hebben geleid tot een aantal aanpassingen in deze structuurvisie.

Met deze structuurvisie is de ambitie voor Korte Akkeren voor 2015 vastgelegd en fungeert dit document als toetsingskader voor (nieuwe) plannen en initiatieven.

De structuurvisie gaat in op de belangrijkste knelpunten in de wijk, beschrijft hoe de wijk er in 2015 uit zou moeten zien en omschrijft de aanpak om deze eindsituatie te bereiken.

De concrete projecten die volgen uit de aanpak zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma 2004. Het uitvoeringsprogramma 2004 is een afzonderlijk document dat inzicht geeft in welke projecten in 2004 gestart zullen worden. Ook is de inhoud en de voortgang van afzonderlijke projecten hierin opgenomen. Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks geactualiseerd en heeft daarmee een belangrijke sturende functie in de wijkontwikkeling.

Deze structuurvisie bouwt voort op werk dat al eerder gedaan is. In 2000 is in samenwerking van bewoners, belanghebbenden, de corporaties en de gemeente het wijkontwikkelingsplan 'Korte Akkeren Karaktervol' opgesteld. Toen is onder andere met bewoners een sterkte-zwakte analyse gemaakt. Dit is input geweest voor deze structuurvisie.

De adviesgroep wijkontwikkeling is steeds betrokken geweest bij de opstelling van de structuurvisie. Zij heeft hierover regelmatig advies gegeven. In de adviesgroep wijkontwikkeling zitten onder meer afgevaardigden uit de wijkteams en huurdersverenigingen.

De drie Goudse woningcorporaties werken samen met de gemeente aan wijkontwikkeling. Deze samenwerking is in de raamovereenkomst wijkontwikkeling van 4 december 2003 geformaliseerd. De corporaties hebben de structuurvisie vastgesteld.

Gemeentebestuur Gouda
Woningstichting Het Volksbelang
Woonstichting Ter Gouw
Woonpartners Midden-Holland

samenvatting

inleiding

Al enige jaren leeft bij woningcorporaties, de gemeente Gouda en bij de bewoners van Korte Akkeren de gedachte dat de leefbaarheid in deze wijk verbetering behoeft. In een gezamenlijke inspanning is in 2000 het wijkontwikkelingsplan (WOP) onder de naam 'Korte Akkeren Karaktervol' uitgebracht.

Het wijkontwikkelingsplan bevat onder meer een sterkte-zwakte analyse die een goede basis vormt voor de concretisering van het wijkontwikkelingsplan. Deze analyse, een serie workshops en aanvullende informatie die is aangedragen door vertegenwoordigers van de gemeente en de corporaties waren de belangrijkste 'onderleggers' voor deze structuurvisie.

positionering

De structuurvisie met het bijbehorende uitvoeringsprogramma, is de laatste stap in de voorbereiding tot de uitvoering van maatregelen ter verbetering van de wijk en bevat een beschrijving van de actuele thema's in de wijk, een knelpuntenanalyse, een beschrijving van het eindbeeld en een aanpak om tot het eindbeeld te komen. De projecten die voortkomen uit de aanpak zijn opgenomen in het uitvoeringsprogramma. Het uitvoeringsprogramma is een afzonderlijk document.

Thema's die in de wijk spelen komen voort uit de concentratie van sociale en economische problemen in de wijk. Daarnaast is er in Korte Akkeren ook een flink aantal fysieke knelpunten. Een verbetering van de wijk wordt bereikt door sociale, fysieke en economische knelpunten in samenhang aan te pakken. De thema's leefbaarheid, levensloopbestendigheid, veiligheid, maatschappelijk perspectief en economische positie zijn in dit kader te onderscheiden.

Deze thema's verbinden de verschillende aspecten waaruit de knelpunten in de wijk zijn opgebouwd. De aspecten sociaal, economie, wonen, voorzieningen, milieu, cultuurhistorie, ruimtelijke hoofdstructuur en openbare ruimte, komen in de structuurvisie telkens in dezelfde volgorde terug in de hoofdstukken knelpuntenanalyse, eindbeeld en aanpak.

inhoudelijke aspecten

Voor de kracht van de samenvatting wordt hier volstaan met een beknopte weergave van de beschrijving van eindbeeld en aanpak, omdat deze impliciet de oplossingen voor de meest relevante knelpunten omvat.

sociaal

De eenzijdige sociaal-economische opbouw binnen Korte Akkeren is doorbroken dankzij een aantal fysieke en sociale maatregelen. Ook is een meer evenwichtige demografische bevolkingsopbouw bereikt.

Daarnaast is de betrokkenheid van de bevolking bij elkaar en bij de wijk vergroot. Door een beter aanbod van woningen, voorzieningen en activiteiten in de wijk, is de wijk aantrekkelijker gemaakt voor meerdere categorieën bevolkingsgroepen. Verder worden in de wijk voldoende activiteiten en voorzieningen aangeboden voor de vraag vanuit de wijk. Met name voor kinderen en jongeren. De inzet richt zich bij deze groepen met name op de probleemaanpak.

economie

Op dit moment is het gemeentelijk economisch beleid in beperkte mate ontwikkeld. De beleidsontwikkeling zal in het komende jaar tot stand komen en vervolgens uitgevoerd gaan worden. Dit betekent overigens niet dat voor de komende jaren geen maatregelen in het kader van de wijkontwikkeling genomen zullen worden. Om het economische klimaat te versterken is passende werkgelegenheid voor laaggeschoolden en/of het minder kansrijke deel van de beroepsbevolking gecreëerd. Het verminderen van de werkloosheid draagt bij aan het doorbreken van de sociaal-economische opbouw van de wijk. Ook zullen startende ondernemers gestimuleerd worden om zich te vestigen in de wijk.

wonen

De woon- en leefomgeving is meer levensloopbestendig en veilig geworden. Bij (ver)bouw, verbetering en onderhoud is rekening gehouden met deze kwaliteitseisen die in de loop der jaren telkens zijn bijgesteld op basis van voortschrijdend inzicht. Er is een behoorlijke differentiatie aan woningen bereikt naar eigendom, typen, prijsklassen en grootte. Verder is er een redelijke menging van wonen met andere functies gerealiseerd.

In aansluiting op het centrum en in de stedelijke as is er een centrumstedelijk woonmilieu ontstaan met meer middeldure en dure appartementen in hogere bebouwingsdichtheden.

voorzieningen

Het centrum voor de wijk is vernieuwd en uitgebreid en haalt zijn kracht uit de samenballing van commerciële en niet-commerciële functies, gecombineerd met wonen. Het centrum wordt intensief bezocht door de wijkbewoners. Voor zorg en dienstverlening zijn er de nodige voorzieningen bijgekomen om de wijk levensloopbestendig te maken. De voorzieningen zoals het zorgkruispunt (tevens coördinatiepunt), de zorgsteunpunten en de activiteitencentra liggen deels aan de rand en deels in het centrum van de wijk. Op loopafstand van deze voorzieningen bevinden zich de nodige woningen voor oudere en zorgbehoevende mensen.

milieu

Woningen, (woon)gebouwen en woonomgeving gaan voldoen aan de kwaliteitseisen van duurzaamheid die in de loop der jaren telkens bijgesteld zijn op basis van voortschrijdend inzicht. In de milieukansenkaart die is opgesteld voor de wijk zijn kansen benoemd op onder andere het gebied van energie, materiaalgebruik, verkeer en milieuhygiëne. Naast de algemeen geldende regels zijn op projectbasis zoveel mogelijk kansen voor de wijk, zoals benoemd in de milieukansenkaart, gerealiseerd.

cultuurhistorie

Bij de herstructurering van Korte Akkeren is ook rekening gehouden met de aanwezige cultuurhistorische kwaliteiten en de allure van de brede singels in het westen. Er is naar gestreefd kwaliteiten te behouden of te gebruiken als inspirerend element om de kwaliteiten van de wijk te verhogen. Omdat dergelijke elementen de karakteristiek van de wijk bepalen, moet telkens op projectniveau een afweging plaatsvinden van de maatschappelijke belangen (wonen, cultuurhistorie, financiële haalbaarheid) door betrokken partijen. Pas na deze afweging kan worden gekozen voor de meest haalbare oplossing.

ruimtelijke hoofdstructuur

In 2015 is Korte Akkeren op een betere wijze ingepast in de rest van Gouda onder andere door het versterken van de relatie met de binnenstad en de omvorming van de Kop tot een aantrekkelijke entree. Over de wijze waarop deze omvorming plaats zal vinden, moeten nog keuzes moeten worden gemaakt.

Er is een heldere stedenbouwkundige structuur ontstaan die wordt gevormd door een hoogwaardige Stedelijke as van het centrum van de wijk naar de binnenstad en naar Westergouwe en een Groen-blauwe as met ontmoetingsfuncties die de ONA-terreinen met het park aan de Bosweg-P.C. Hoofdstraat verbindt.

Voor aanleg van de Stedelijke as is extra ruimte gecreëerd door selectieve sloop en inwisselen van straatparkeren voor gebouwd parkeren. Voor aanleg van de, waar mogelijk verbrede, Groen-blauwe as is een groene openbare route met water aangelegd, de Constantijn Huygensstraat is geherprofileerd en de sportvelden zijn zo veel mogelijk openbaar gemaakt. Daar waar de twee assen elkaar kruisen is een nieuw centrum voor de wijk ontstaan.

De functie van de hoofdwegen is gelijk gebleven, maar door aanleg van onder andere midden-eilanden met voetgangersoversteekplaatsen is de oversteekbaarheid vergroot. De ontsluiting is verbeterd door aanpassingen aan en herinrichting van de Prins Hendrikstraat, de Stedelijke as is een belangrijke langzaamverkeerroute en alle overige straten zijn ingericht als verblijfsgebied. Tevens is het verkeersplan Korte Akkeren uitgevoerd.

openbare ruimte

De openbare ruimte heeft een belangrijke kwaliteitsverbetering ondergaan. In de Stedelijke- en Groenblauwe assen zijn de openbare ruimten opnieuw ingericht met meer gebruiksfuncties en meer ruimte voor groen en water. Bewoners leveren een actieve bijdrage aan toezicht en onderhoud van de wijk en er is een aantal gesloten bouwblokken gecreëerd met verbeterde gebruiksmogelijkheden. De capaciteit van het watersysteem is verbeterd. In de afweging tussen de gewenste openbare ruimte en het wegnemen van de parkeerdruk is, na vaststelling van de gemeentelijke parkeerbeleidsnota in 2004, een haalbaar compromis gevonden. Hierbij is voldoende ruimte gereserveerd voor speelvoorzieningen en aangepaste schoolroutes.

1. inleiding

1.1 voorgeschiedenis

Al enige jaren leeft bij de woningcorporaties, het Goudse gemeentebestuur en bij de bewoners van de wijk¹ Korte Akkeren de gedachte dat de leefbaarheid in deze wijk verbetering behoeft.

In haar Stadsvisie heeft het gemeentebestuur een aantal specifieke behoeften beschreven. Vervolgens is een stuurgroep wijkontwikkeling samengesteld met vertegenwoordigers van de gemeente en de drie woningcorporaties die in Korte Akkeren actief zijn, te weten woningstichting Volksbelang, woningstichting Ter Gouw en woonpartners Midden-Holland.

Deze stuurgroep heeft samen met bewoners ideeën ontwikkeld voor kwaliteitsverbetering van de wijk. Daaruit is in juni 2000 het wijkontwikkelingsplan (WOP) 'Korte Akkeren - karaktervol' voortgekomen. Het WOP bevat onder meer een inventarisatie van bevindingen en ervaringen van bewoners, de woningcorporaties en de gemeente, een aantal algemene uitgangspunten om verbeteringen te realiseren en een analyse van sterke en zwakke punten van de wijk.

Het WOP is een waardevol document dat enthousiasmeert en draagvlak creëert bij de betrokken partijen die dan ook de bereidheid hebben getoond te willen investeren in de wijk. De weg is daarmee vrijgemaakt voor de laatste stap in de voorbereiding van de uitvoering van maatregelen: de structuurvisie en het uitvoeringsprogramma. Het WOP, en met name de sterkte-zwakke analyse uit het plan, heeft tevens gediend als een belangrijke 'onderlegger' voor de structuurvisie.

1.2 status van de structuurvisie

Om te voorkomen dat plannen volledig zijn dichtgetimmerd en niet meer kunnen worden gewijzigd, is eerst een conceptstructuurvisie opgesteld. Deze eerste conceptstructuurvisie is in januari 2003 gepresenteerd en besproken met de adviesgroep wijkontwikkeling Korte Akkeren en Gouda Oost, de gemeente, corporaties en andere betrokkenen. Op basis van de verzamelde reacties is de structuurvisie opgesteld die nu voor u ligt.

Tegelijk met de structuurvisie wordt het uitvoeringsprogramma vastgesteld. Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks opgesteld en vastgesteld. Voortschrijdende inzichten, nieuwe projecten en de voortgang worden jaarlijks daarin opgenomen.

¹ Met de term 'wijk' wordt geheel Korte Akkeren bedoeld zoals dit in het Wijkontwikkelingsplan is opgenomen. Met de term 'buurt' wordt een onderdeel van de wijk bedoeld.

1.3 partijen

Partijen die direct betrokken zijn bij het opstellen van deze structuurvisie zijn:

- Gemeente Gouda
- Woningstichting Het Volksbelang
- Woonstichting Ter Gouw
- Woonpartners Midden-Holland.

Daarnaast is zoals gezegd in een samenwerking van bewoners, belanghebbenden, de adviesgroep en bovengenoemde partijen de benodigde informatie verzameld.

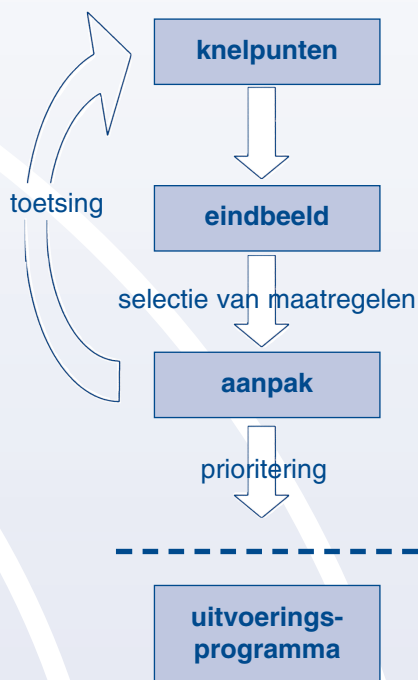
1.4 doelstellingen structuurvisie

De wijkontwikkeling van Korte Akkeren heeft tot doel een kwalitatieve verbetering teweeg te brengen in de wijk en de leefbaarheid² van de wijk te vergroten.

De kwalitatieve verbetering en de leefbaarheid in de wijk wordt nadrukkelijk niet opgevat als alleen een fysiek probleem. Het is ondenkbaar dat alle knelpunten die de wijk kent, met alleen fysieke maatregelen kunnen worden opgelost. De structuurvisie pakt daarom zowel sociale, economische als fysieke knelpunten aan.

De samenhang tussen de sociale, economische en fysieke knelpunten komt naar voren in de thema's die in de wijk aan de orde zijn, zoals bijvoorbeeld leefbaarheid, levensloopbestendigheid en veiligheid. Daarnaast wordt aandacht besteed aan de pijlers communicatie en participatie, die naast de pijlers fysiek, sociaal en economie integraal onderdeel uitmaken van de wijkontwikkeling.

² Onder leefbaarheid wordt verstaan: een veilige woonomgeving en openbare ruimte in een wijk met een coherente sociale opbouw en samenhang, en een vitale economische opbouw.

In de structuurvisie worden de kwalitatieve verbeteringen in de wijk weergegeven in een eindbeeld voor de wijk en een aanpak die nodig is om dit eindbeeld te bereiken. In het uitvoeringsprogramma dat hoort bij deze structuurvisie zijn de concrete projecten genoemd die nodig zijn om in 2015 het gewenste, en voor de wijk haalbare, eindbeeld te realiseren.

Kanttekening bij deze inzet is dat door een verschil in concreetheid van het beleid van de gemeente en de corporaties en de veel langere voorbereidings- en uitvoeringstermijn van fysieke projecten, niet alle onderdelen even zwaar aan bod komen.

Tevens moeten voor sommige onderdelen nog keuzes worden gemaakt uit meerdere opties en daarbij behorende maatregelen. Andere maatregelen kunnen pas worden uitgevoerd als eerst aan bepaalde voorwaarden buiten het kader van deze visie is voldaan.

De structuurvisie heeft geen juridische status³, maar weegt wel zwaar mee in beslissingen over de wijk. Hiervoor is bewust gekozen om de ontwikkeling van de wijk voor de komende 15 jaar niet vast te timmeren en de mogelijkheid om flexibel in te springen op ontwikkelingen mogelijk te maken.

1.5 gevolgde werkwijze en opbouw document

Op basis van literatuuranalyse, gesprekken en een reeks thematische workshops met vertegenwoordigers van de gemeente, bewoners en de woningcorporaties zijn de knelpunten en eindbeelden geïnventariseerd. Daarbij zijn de genoemde thema's onderverdeeld in de onderstaande aspecten:

- sociaal
- economie
- wonen
- voorzieningen
- milieu
- cultuurhistorie
- ruimtelijke hoofdstructuur
- openbare ruimte.

³ Wanneer een bouwplan afwijkt van het geldende bestemmingsplan, is het mogelijk om vooruitlopend op het aanpassen van dit bestemmingsplan goedkeuring te krijgen om alvast te starten met de uitvoering. Dit is geregeld in artikel 19.1 van de wet op de Ruimtelijke Ordening. Hiervoor is een ruimtelijke onderbouwing nodig. Deze Structuurvisie voldoet hiervoor niet.

Vervolgens is getoetst of de knelpunten ook daadwerkelijk zullen zijn verholpen wanneer het eindbeeld wordt gerealiseerd, en zijn maatregelen geselecteerd die de knelpunten moeten verhelpen.

Deze maatregelen zijn in een aanpak verwoord en zijn getoetst op basis van hun effectiviteit, efficiency, haalbaarheid en zichtbaarheid.

Deze prioritering wordt zichtbaar in de keuze voor projecten in het uitvoeringsprogramma.

Vooruitlopend op de vaststelling van de structuurvisie kan in onderling overleg tussen partijen reeds worden gestart met de realisatie van projecten. Na de vaststelling door de gemeenteraad biedt de structuurvisie het kader voor de ontwikkeling van de wijk in de periode tot en met 2015.

Het document is opgebouwd uit de volgende hoofdstukken: thema's in de wijk (hoofdstuk 3), knelpuntenanalyse (hoofdstuk 4), eindbeeld (hoofdstuk 5) en aanpak (hoofdstuk 6). In elk van deze hoofdstukken worden de op de voorgaande pagina genoemde aspecten besproken. Deze hoofdstukken worden voorafgegaan door het hoofdstuk communicatie en participatie, hierin is aandacht voor de wijze waarop hiermee binnen de wijkontwikkeling omgegaan zal worden.

De concrete projecten die voortkomen uit de aanpak, zijn opgenomen in het bij deze structuurvisie behorende uitvoeringsprogramma.

2. communicatie en participatie

In het wijkontwikkelingsplan 'Karaktervol Korte Akkeren' uit 2000 is apart aandacht besteed aan communicatie. De gemeente en de Goudse woningcorporaties geven daarin aan dat zij communicatie zien als een middel om de wijkontwikkeling te laten slagen. Hiertoe willen zij meer doen dan alleen de wettelijk voorgeschreven communicatie.

Bij het wijkontwikkelingsplan hebben bewoners en belanghebbenden meegewerkt om de hoofdlijnen van het plan op te stellen. Communicatie en participatie gingen daarbij hand in hand. Bij de uitwerking en uitvoering van de wijkontwikkeling zullen zowel communicatie als participatie een belangrijk onderdeel blijven.

2.1 communicatie

2.1.1 *luisteren, informeren, betrekken*

Communicatie kan op een aantal manieren bijdragen aan de wijkontwikkeling.

Omdat een goed communicatieproces vooral uit luisteren bestaat, krijgt dat element van de communicatie veel aandacht. Voor een belangrijk deel gebeurt dat door het mogelijk maken van participatie bij de uitvoeringsprojecten (zie de volgende paragraaf). Maar ook door een zichtbare, fysieke plek in de buurt, waar iedereen met vragen en opmerkingen terecht kan: het wijkinformatiepunt. Tijdens de openingsuren is hier iemand aanwezig die vragen in ontvangst kan nemen en die kan beantwoorden, of ervoor kan zorgen dat ze beantwoord worden. Het wijkinformatiepunt is al in gebruik sedert april 2003 en zal een steeds belangrijker rol gaan spelen, naarmate er meer wijkontwikkelingsprojecten aan de gang zijn.

Communicatie is de manier om informatie te geven over de activiteiten en de projecten die in het kader van de wijkontwikkeling op stapel staan of aan de gang zijn. Het gaat dan zowel over de inhoudelijke informatie (wat gaat er gebeuren) als om informatie over de manier waarop dat gaat gebeuren en hoe de planning er uitziet.

Wijkontwikkeling is geen zaak alleen van de gemeente en de woningcorporaties. Ook de bewoners en gebruikers van de wijk hebben een belangrijke rol in het slagen van de wijkontwikkeling. Daarbij helpt het als alle betrokkenen gemotiveerd en enthousiast zijn voor de wijkontwikkeling. Hieraan kan met communicatie bijgedragen worden.

Communicatie kan ook een rol spelen bij het veranderen van de beeldvorming van de wijk bij het grote publiek en bij het vergroten van de bekendheid van de inzet van wijkontwikkeling voor de wijk. De communicatie richt zich hiervoor specifiek op de publieke opinie. Verandering van de beeldvorming is echter een intensief en langdurig proces. Hieraan zal dan ook continu aandacht besteed moeten worden.

2.1.2 communicatie-acties

Om met communicatie bij te dragen aan de wijkontwikkeling, zal er doelgericht en planmatig gecommuniceerd moeten worden. Daarom wordt er een communicatieplan opgesteld. Dit plan vormt de basis voor de communicatieacties bij de wijkontwikkeling. Op basis van dit plan worden verschillende communicatiemiddelen ingezet (onder andere nieuwsbrieven, wijk-informatiepunten, teksten op website van gemeente en corporaties). Tevens wordt bij de opzet en uitvoering van (deel)projecten voor de wijkontwikkeling specifiek gekeken welke communicatieaanpak voor dat (deel)project geschikt is. Hiervoor wordt in alle (deel)projectplannen een communicatieparagraaf opgenomen.

2.2 participatie

Om wijkontwikkeling te laten slagen is participatie een belangrijk instrument. Gemeente en Woningcorporaties hebben dan ook aangegeven dat participatieve uitvoering van de (deel)projecten van de structuurvisie van groot belang zijn. Zij hechten er groot belang aan dat de bewoners van de wijk betrokken worden bij de uitvoering van de wijkontwikkeling. Dit staat nog los van het gegeven dat bewoners, belanghebbenden en gebruikers van een wijk zelf ook meer invloed willen uitoefenen op wat er in hun wijk gebeurt. Bewoners, gemeente en woningcorporaties hebben daarbij wel een gemeenschappelijk belang: het verbeteren van de leefbaarheid in de wijk.

2.2.1 belang van participatie

Het werken volgens een participatieve aanpak verhoogt de kwaliteit van een (deel)project, doordat er gebruik gemaakt wordt van wijk-specifieke kennis, ideeën en ervaringen. Daarnaast ontstaat door deze werkwijze meer draagvlak voor het project. Dit leidt tot eigen inzet, creativiteit en verantwoordelijkheid van de betrokken partijen en daarmee, samen met de uitvoering van het project, tot een verhoogde leefbaarheid in de wijk.

verschillend per (deel)project

Participatie is een van de vijf pijlers van de wijkontwikkeling en komt daarom bij alle (deel)projecten nadrukkelijk aan bod. Wel is het zo dat de mate van participatie en de vorm waarin de participatie plaatsvindt kan (en zal) verschillen per (deel)project. In de nota interactieve beleidsvorming 2000 van de gemeente Gouda worden verschillende participatievormen onderscheiden en ook de woningcorporaties gebruiken al verschillende vormen van participatie. Bij de uitvoering van de wijkontwikkelingsprojecten is het nadrukkelijk de bedoeling om te werken met een participatieve aanpak. Per te realiseren project zal die aanpak verschillend zijn, omdat ieder project zijn eigen randvoorwaarden, doelstellingen en deelnemers heeft en participatie blijft natuurlijk maatwerk.

3. thema's in de wijk

3.1 inleiding

Korte Akkeren heeft geen onverdeeld positief imago. De oorzaak daarvan ligt voornamelijk in een concentratie van sociale en economische problemen in de wijk. Ook zijn er in Korte Akkeren een flink aantal fysieke knelpunten. Een verbetering van de wijk wordt bereikt door sociale, fysieke en economische projecten in samenhang aan te pakken. De oplossing van fysieke knelpunten kan hierbij werken als katalysator voor het oplossen van sociale en economische problemen.

Ondanks de problemen zien veel bewoners in de wijk, en daarbuiten, Korte Akkeren als een wijk met veel mogelijkheden. De kansen liggen in de eigen karakteristiek, de ligging van de wijk en de samenhang.

Dit hoofdstuk beschrijft de thema's die in de wijk een rol spelen en die van belang zijn bij de verbetering van de wijk. Het gaat dan om: leefbaarheid, levensloopbestendigheid, veiligheid, maatschappelijk perspectief en economische positie.

Deze thema's worden hierna verder omschreven en vormen de samenhang tussen de verschillende aspecten die in de volgende hoofdstukken worden beschreven bij de knelpunten, het eindbeeld en de aanpak.

3.2 leefbaarheid

De leefbaarheid in de wijk Korte Akkeren is in de afgelopen periode onder druk komen te staan, onder meer door afname van de sociale cohesie in de wijk. Deze afname heeft aan de ene kant te maken met de maatschappelijke tendens tot individualisering en aan de andere kant met de instroom van nieuwe, allochtone bewoners in de wijk.

Om deze sociale samenhang te versterken is het wenselijk te investeren in activiteiten die mensen met elkaar in contact brengen. Sociale activering, culturele activiteiten gericht op het met elkaar kennismaken en samenwerken, sport, taaleducatie, het vasthouden van bewoners die actief zijn in de wijk, flatconciërges en buurtvaders.

Een ander aspect van de leefbaarheid is dat er in Korte Akkeren weinig gemeenschappelijke ruimte is om elkaar te ontmoeten, samen te komen of te spelen. Om dit te veranderen moeten corporaties en gemeente meer ontmoetingsplekken en speelruimte in de wijk maken, en het autoverkeer en het parkeren op straat moet teruggedrongen worden. Daarnaast kan, door met bebouwen te verdichten of 'de hoogte in te gaan', de beschikbare ruimte soms beter benut worden.

Opvallend is dat het voorzieningenniveau in Korte Akkeren weliswaar redelijk breed en compleet is, maar dat de aanwezige voorzieningen vaak verspreid en soms aan de randen van de wijk liggen. Vanuit het oogpunt van leefbaarheid is een aanvulling en concentratie van het voorzieningenniveau wenselijk. Hiermee worden de dagactiviteiten van de wijkbewoners en de levensloopbestendigheid ondersteund.

Op het punt van de sociale overlast is er een toename van de problematiek in de afgelopen jaren geweest. Bewoners ervaren overlast van rondhangende jongeren, vandalisme, zwerfvuil en overlastgevende bewoners. Deze problematiek vraagt om een samenhangende aanpak van corporaties, gemeente, bewoners en politie. Gewenst zijn een activiteitenaanbod in de wijk dat voldoende breed en uitnodigend is en veilige en vandalismebestendige nieuwbouw.

Voorbeelden van mogelijke activiteiten zijn het activeren van jongeren, zoeken naar passende vormen van huisvuilinzameling en het in beeld brengen en ondersteunen van risicojongeren en zo nodig passend reageren op onaanvaardbare vormen van overlast. Voorts wordt in een deel van de huishoudens in Korte Akkeren milieuoverlast in de zin van geluids- en geuroverlast ervaren, een aandachtspunt bij de realisatie van nieuwe woningen.

3.3 levensloopbestendigheid

Een van de grotere problemen in Korte Akkeren is dat door samenstelling van de woningvoorraad en het voorzieningenniveau de wijk niet levensloopbestendig is. Er zijn onvoldoende woningen beschikbaar voor starters en voor ouderen. Het effect hiervan is dat mensen op jongere en oudere leeftijd, of tussentijds wanneer zij lichamelijke beperkingen hebben, vaak gedwongen zijn om uit de wijk te verhuizen. Hierdoor gaat structureel een groep bewoners verloren voor de wijk, bewoners die juist belangrijk kunnen zijn voor sociale cohesie. Veranderingen in de woningvoorraad en aanvullingen en samenhang in het voorzieningenniveau zijn van belang om een wooncarrière mogelijk te maken en potentieel sociaal actieve bewoners vast te houden.

3.4 veiligheid

Er is sprake van toegenomen gevoelens van onveiligheid en verkeersoverlast. Om de verkeersoverlast te verminderen kunnen maatregelen worden getroffen. Gevoelens van onveiligheid hebben te maken met de toegenomen auto- en woninginbraken, overlast van rondhangende jongeren en de slachtofferpositie waarin bewoners zich steeds vaker voelen. Zoals ook al bij het thema leefbaarheid is aangegeven is het van belang dat er een voldoende voorzieningenaanbod is. Daarnaast moeten maatregelen getroffen worden om nieuwbouw vandalismebestendig te realiseren, en het nemen van inbraakpreventieve maatregelen bij zowel nieuwbouw als bestaande bebouwing. Ook dit levert een bijdrage aan de veiligheid.

Naast deze maatregelen werkt het versterken van de sociale samenhang. Bewoners worden hierdoor weerbaarder tegen gevoelens van (subjectieve) onveiligheid.

Dit thema vraagt zeer nadrukkelijk om een samenhangende aanpak tussen bewoners, corporaties, gemeente en politie.

3.5 maatschappelijk perspectief

Op het punt van maatschappelijk perspectief scoort de wijk onder het stedelijke gemiddelde. Het gemiddelde inkomen per hoofd is lager dan in andere wijken; het aantal bewoners dat afhankelijk is van een uitkering en huursubsidie ontvangt, is hoger dan in andere wijken. Verder is het aantal voortijdige schoolverlaters (zonder startkwalificatie) hoger dan elders.

Opvallend hierbij is overigens dat het aantal hoger opgeleiden in de wijk hoger ligt dan het stedelijk gemiddelde.

Het is een gedeeld belang in de wijk, niet alleen voor bewoners maar ook voor de corporaties en gemeente, om de uitkeringsafhankelijkheid van bewoners terug te dringen en de financiële positie te verbeteren. Daarnaast is het van belang om bewoners zo veel als mogelijk maatschappelijk actief te krijgen.

3.6 economische positie

De economische bedrijvigheid in Korte Akkeren in de vorm van kleinschalige bedrijfjes en winkels is in de laatste jaren teruggelopen. Bewoners ervaren dit als een gemis vanwege het negatieve effect op de leefbaarheid en de wijk economie (omzet en inkomensposities) in Korte Akkeren. Voorts ontbreekt hiermee een deel van de levendigheid in de wijk. Kamer van Koophandel, gemeente en corporaties kunnen in het kader van de wijkontwikkeling bij dit thema de handen ineenslaan en door middel van voorlichting en ondersteuning de realisatie van kleinschalige bedrijvigheid stimuleren. Een flankerende rol kunnen gemeente en corporaties hierbij vervullen door geschikte of geschikt te maken panden voor starters te inventariseren en/of realiseren en door (andere) belemmeringen voor starters weg te nemen.

De hierboven genoemde thema's kunnen uitgesplitst worden naar verschillende sociale, economische en fysiek aspecten. In de volgende hoofdstukken wordt voor elk van deze aspecten beschreven wat de knelpunten zijn, hoe het gewenste eindbeeld er uitziet en welke aanpak nodig is om dit eindbeeld te bereiken.

4. knelpuntenanalyse

4.1 inleiding

Dit hoofdstuk gaat in op de door de gemeente, de corporaties en de bewoners gesignaleerde knelpunten. De wijk kent met name een concentratie van sociale en economische problemen, maar kent ook fysieke knelpunten. Een gebrek aan architectonische kwaliteit, de hier en daar armoedige uitstraling van de gebouwen en de openbare ruimte, de nogal geïsoleerde ligging door waterbarrières en aangrenzende bedrijfsterreinen, en een gebrek aan sociale veiligheid, worden als problemen ervaren. Niettemin zijn er gelukkig ook veel mensen die met plezier in Korte Akkeren wonen en er ook willen blijven. Dat biedt kansen voor de toekomst, die benut moeten worden.

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de door de gemeente, corporaties en bewoners gesignaleerde knelpunten in de wijk. De knelpunten zijn ondergebracht in de paragrafen: sociaal, economie, wonen, voorzieningen, milieu, cultuurhistorie en ruimtelijke hoofdstructuur.

4.2 sociaal

Korte Akkeren heeft twee gezichten. Enerzijds is het een wijk met een gezellig volkskarakter met veel aantrekkingskracht voor degenen die daar geboren zijn. De wijk is multicultureel, met een redelijk goed voorzieningenniveau, nabij het centrum en met inzet en betrokkenheid van de bewoners. Anderzijds bestaat de wijk uit een aantal lossere delen, zijn er onvoldoende kansen voor een wooncarrière en is het imago aan het afkalven.

Korte Akkeren scoort ongunstig op het thema sociale overlast. Er is sprake van beperkte betrokkenheid van bewoners bij hun woonomgeving, een groeiende intolerantie en weinig sociale controle. Er vindt vandalisme plaats door groepen jongeren, er zijn veel mensen met lage inkomens, weinig hulp voor kinderen met problemen en weinig sport- en speelmogelijkheden. Bewoners maken zich zorgen over de toegenomen overlast en voelen zich onveilig.

Op maatschappelijk perspectief scoort Korte Akkeren beneden het gemiddelde. Er is een relatief hoog percentage langdurig werklozen, er zijn relatief veel lage inkomensgroepen en een hoog percentage bewoners dat afhankelijk is van huursubsidie. Dit hangt samen met de relatief goedkope woningvoorraad in de wijk.

Aan de hand van de vier subprogramma's uit het sociaal beleidskader⁴ worden hieronder per programma de knelpunten aangegeven.

⁴ Sociaal beleidskader Gouda 2003-2006 (april 2003)

4.2.1 *leren en werken*

Bewoners en andere betrokkenen beschouwen werkloosheid niet als een specifiek zorgelijk wijkprobleem in Korte Akkeren. Wel moet op stedelijk niveau gewerkt worden aan het tegengaan van werkloosheid. Op wijkniveau maken de betrokkenen zich zorgen over de mogelijke opeenhoping van problemen in gezinnen met werkloosheid en over het mogelijke sociale isolement van de betrokkenen. Duidelijk is dat te veel jongeren vroegtijdig of met onvoldoende startkwaliteiten school verlaten en daardoor een onderwijsachterstand hebben.

4.2.2 *opgroeien en opvoeden*

De knelpunten die in de wijk rond dit thema ervaren worden, hebben te maken met vandalisme en overlast door rondhangende jongeren, onvoldoende mogelijkheden voor ongeorganiseerde sport (en spel) en te weinig ontmoetingsplekken (onder andere voor jongeren). Verder is er te weinig (fysieke) ruimte voor een goede ontplooiing van de brede schoolactiviteiten in de wijk en er ontbreken (voldoende) opvang- en begeleidingsvoorzieningen voor jonge kinderen.

Daarnaast is het zorgelijk dat veel leerlingen uit de wijk binnen de zogenaamde gewichtenregeling⁵ vallen en de wijk volgens de SE-score⁶ een hoge sociaal-economische achterstand heeft.

4.2.3 *leefbaarheid en veiligheid*

Het belangrijkste knelpunt is het afnemen van de sociale cohesie in de wijk⁷, waardoor vandalisme door groepen jongeren en toenemende gevoelens van (sociale) onveiligheid ontstaan.

Daarnaast is een verdere uitbreiding van het voorzieningenaanbod in de wijk voor alle groepen bewoners, maar in het bijzonder voor jongeren wenselijk. Het voorzieningen- en activiteiten-aanbod voor jongeren en ouderen (en zorgbehoevenden) is nog te beperkt.

Door de eenzijdige woonvoorraad en de onvoldoende mogelijkheden voor een wooncarrière in de wijk vertrekt een deel van de groepen die zorg moeten dragen voor het draagvlak in de wijk. Gedacht moet worden aan gezinnen met kinderen, eigenaren van koopwoningen, bewoners die al lange tijd in de wijk wonen en ouderen die niet meer werken met een goede inkomenspositie. Het is dan ook van groot belang te trachten deze groepen vast te houden.

4.2.4 *zorg en diversiteit*

Door de combinatie van gezinsverdunning, vergrijzing en een toename van het aantal éénpersoons huishoudens ontstaat een groeiende behoefte aan woonzorgcombinaties met voldoende mantelzorg en alternatieve sociale netwerken in de wijk. Maatschappelijke- en zorg-

⁵ In het basisonderwijs is een speciale regeling opgenomen die ervoor zorgt dat scholen met een relatief hoog aantal kinderen in een genormeerde achterstandssituatie extra geld en formatie voor de aanpak van deze (genormeerde) achterstand krijgen. Deze achterstand wordt bepaald aan de hand van het opleidingsniveau en/of het land van herkomst van de ouders van de leerling.

⁶ SE-score is de sociaal-economische score van de wijk. Een gewogen score waarmee de relatieve (ten opzichte van de rest van Gouda) sociaal-economische achterstand van de bewoners van de wijk aangeduid wordt.

⁷ De afname van de sociale cohesie heeft te maken met maatschappelijke tendensen tot individualisering, maar kan mede veroorzaakt zijn door de sterke groei van het aantal allochtone inwoners in de afgelopen jaren in de wijk.

voorzieningen zijn onvoldoende waardoor het voor ouderen en andere zorgbehoevende mensen niet goed mogelijk is in de wijk te blijven wonen. Ook het beperkte aantal geschikte woningen speelt hierin een rol.

Tevens is er een groep bewoners die slecht voor zichzelf kunnen zorgen en met enige regelmaat overlast veroorzaakt.⁸ Ook hulpbehoevende ouderen kunnen soms slecht voor zichzelf zorgen en zijn afhankelijk van de beperkte voorzieningen in de wijk. Tot slot is er een belangrijk deel van de bevolking, met name de oudere Marokkaanse bewoners, dat niet volledig participeert in het maatschappelijk leven en slecht gebruikmaakt van het voorzieningenaanbod. Te weinig specifieke voorzieningen voor de inburgering en integratie van allochtonen spelen hierbij een rol.

4.3 economie

Belangrijke economische knelpunten in het kader van de wijkontwikkeling zijn het beperkte niveau van winkels en bedrijven, de gemiddeld lage(re) inkomenspositie van bewoners in de wijk, de beperkte werkgelegenheid in de wijk en de ondersteuning van startende ondernemers. In samenhang zorgen deze knelpunten ervoor dat de inkomenspositie van bewoners in de wijk matig is. Ondernemers zijn minder geneigd een onderneming te starten in de wijk of vertrekken uit de wijk. Het voorzieningenniveau kalft voor bewoners hiermee af, waardoor bewoners die het zich kunnen veroorloven de wijk verlaten. Dit zorgt voor een negatieve spiraal. De economische maatregelen zijn erop gericht om in samenhang tussen de corporaties, Kamer van Koophandel en gemeente deze negatieve ontwikkeling te stoppen en te keren.

Dit heeft niet alleen effect op de bedrijvigheid en inkomensposities, maar draagt ook bij aan de activering van wijkbewoners, de leefbaarheid en de attractiviteit van de wijk in algemene zin.

4.4 wonen

Net als in andere Goudse woonwijken is het woonmilieu van Korte Akkeren te typeren als een buitencentrum woonmilieu. De vraag naar dit woonmilieu neemt af ten gunste van centrumstedelijke en groenstedelijke woonmilieus.

In vergelijking met de gehele stad zijn er relatief veel huurwoningen in deze wijk te vinden. Dit geldt zeker voor de hoeveelheid woningen van sociale verhuurders. Van alle woningen is 40 procent een koopwoning, 50 procent een sociale huurwoning en 10 procent een particuliere huurwoning.

⁸ Te denken valt bijvoorbeeld aan psychiatrische patiënten, drugsverslaafden en (geestelijk) hulpbehoevende ouderen; de problemen betreffen vaak maar enkele mensen in de wijk maar de overlast voor anderen in de woonomgeving is veel breder; via een specifiek meldpunt kan gezorgd worden voor een snelle probleemsignalering en gecoördineerde aanpak.

Het woningaanbod is daarnaast nogal eenzijdig samengesteld: het gaat voor een belangrijk deel om kleinere woningen, met een relatief lage prijs.

Ten opzichte van de gehele stad zijn er in Korte Akkeren relatief veel goedkope woningen (circa 91 procent van alle woningen in de wijk). Een groot deel van deze goedkope woningen betreft sociale huur-woningen, die voor een belangrijk deel zijn geconcentreerd in de buurten Korte Akkeren Oud en Nieuw en het Weidebloemkwartier.

Als gevolg hiervan is sprake van een vrij groot verloop in Korte Akkeren. Door de grote voorraad kleine, goedkope woningen is iemand nu vaak gedwongen de wijk te verlaten bij wijzigende woonbehoefte. Ook zijn er onvoldoende woningen die geschikt zijn voor oudere, gehandicapte of anderszins zorgbehoevende inwoners. Er zijn nauwelijks aanpasbaar gebouwde woningen, laat staan levensloopbestendige woningen. Ook het aantal aangepaste woningen in de wijk is onvoldoende evenals de verschillende typen woonzorgwoningen.

Hoewel er weliswaar in potentie voldoende woningen zijn voor jongeren en starters in Korte Akkeren, komen deze te weinig beschikbaar omdat er sprake is van een toenemende 'mismatch'. Veel goedkope woningen worden bewoond door mensen met middelbare of zelfs hogere inkomens. Een deel daarvan zoekt tevergeefs naar grotere of betere woonruimten, ook al is men daarvoor bereid meer te betalen.

Een deel van de panden met cultuurhistorisch waarden, zoals aan de Wachtelstraat (vooral particulier bezit) en de Westerkade, verkeert in slechte staat en behoeft een beslissing of de panden worden opgeknapt of vervangen.

Volgens de Woonvisie wordt van de ligging van de wijk pal naast de binnenstad onvoldoende gebruik gemaakt. Een centrumstedelijk woonmilieu met een hogere bebouwingsdichtheid dan waarvan nu sprake is, past hier beter dan het huidige buitencentrum woonmilieu.

4.5 voorzieningen

De knelpunten hebben betrekking op zowel commerciële voorzieningen, met name winkels, als niet-commerciële voorzieningen. Hieronder volgt een kort overzicht van vaak genoemde knelpunten.

4.5.1 het winkelcentrum

Het aantal winkels dat nu in de wijk gevestigd is, wordt door de bewoners als positief ervaren. Wel is er sprake van een beperkt en weinig afwisselend winkelaanbod en is het winkelaanbod niet geconcentreerd op een logische plek in de wijk. De bevoorrading van winkels veroorzaakt overlast voor omwonenden. Een aantal winkels staat leeg, en er zijn zorgen over het behoud van winkelvestigingen in de wijk en over het wegtrekken van bedrijven in het algemeen.

4.5.2 niet-commerciële voorzieningen onderwijs

Korte Akkeren beschikt over een drietal basisscholen die samenwerken in het brede schoolconcept. De aanwezigheid van deze (brede) scholen wordt als positief ervaren, een aandachtspunt is echter de beschikbare ruimte voor de brede schoolactiviteiten en -coördinatie. Deze is te beperkt.

welzijn en zorg

Op het gebied van welzijn en zorg zijn er te weinig maatschappelijke en zorgvoorzieningen voor zelfstandig wonende ouderen en zorgbehoevendenden. Daarnaast zijn de aanwezige zorg- en welzijnsvoorzieningen niet centraal in de wijk gelegen, met name een gezondheidscentrum en een zorgsteunpunt met 24-uurs zorg en een activiteitencentrum worden daar gemist.

Ook zijn er onvoldoende voorzieningen voor opvang en begeleiding van kinderen in de wijk. En er zijn te weinig specifieke voorzieningen voor de inburgering en integratie van allochtonen. Uit een onderzoek onder schoolkinderen in de wijk is gebleken dat zij wensen hebben ten aanzien van het activiteiten aanbod.

sport

De voorzieningen in de wijk op het gebied van sport (twee gymzalen aan de rand van de wijk, voetbalvelden van ONA en een zwembad) zijn onvoldoende toegankelijk. Het ONA-terrein biedt gelegenheid voor georganiseerde buitensport, maar er is onvoldoende accommodatie voor binnensport. En er zijn onvoldoende mogelijkheden voor ongeorganiseerde sport en spel (trapveldjes).

cultuur

Culturele voorzieningen zijn (beperkt) in de wijk gevestigd, maar liggen veelal aan de rand van de wijk of hebben een stedelijk karakter. Er zijn te weinig ontmoetingsplekken, met name voor jongeren. De bereikbaarheid van de wijkbibliotheek (aan de rand van de wijk) is onvoldoende.

4.6 milieu

Uit de milieukansenkaart die is opgesteld voor Korte Akkeren blijkt dat er een groot aantal woningen met een hoge geluidsbelasting is. Verder worden langs de Koningin Wilhelminaweg en Rotterdamseweg de grenswaarden voor luchtkwaliteit overschreden. Daarnaast is er geurhinder van het bedrijf Uniqema en een geringe waterberging en matige waterkwaliteit. Ook heeft een groot deel van de woningen een slechte energieprestatie. Verder voldoen woningen, (woon)gebouwen en woonomgeving niet altijd aan de eisen van duurzaamheid, levensloopbestendigheid, veiligheid en gezondheid.

4.7 cultuurhistorie

Een deel van de panden met cultuurhistorisch waarden, zoals aan de Wachtelstraat (vooral particulier bezit) en de Westerkade, verkeert in slechte staat en behoeft een beslissing of de panden worden opgeknapt of vervangen. Verder zijn ten aanzien van de cultuurhistorie momenteel geen knelpunten benoemd.

4.8 ruimtelijke hoofdstructuur

Bij de ruimtelijke hoofdstructuur wordt onderscheid gemaakt tussen enerzijds de ruimtelijke verbanden tussen Korte Akkeren en de rest van Gouda, en anderzijds de verbanden binnen de wijk zelf.

4.8.1 *inpassing in de stad*

Korte Akkeren wordt geheel door water omringd⁹, waardoor de wijk een vrij geïsoleerde ligging heeft in de stad. Er is vrijwel geen interactie met omliggende gebieden, hoewel men vindt dat de potentiële waarde van het Gouwe Kanaal beter benut zou kunnen worden.

De bedrijventerreinen worden gevoeld als de randen van de wijk.

De verbinding met de binnenstad is de belangrijkste aanhaking met de rest van Gouda. Het hart van Korte Akkeren ligt op slechts 750 m afstand van de rand van de binnenstad, maar ondanks deze geringe afstand voelen bewoners weinig verbondenheid met het centrum.

De kwaliteit van de verbindingen met het centrum wordt als grootste knelpunt gezien. De belangrijkste verbindingroutes naar de stad zijn de Kop van Korte Akkeren en de verbinding van het centrum van de wijk naar de stad, via de fietsbrug over de Turfsingel.

De Kop van Korte Akkeren heeft een onduidelijke structuur en wordt als rommelig ervaren. Het autoverkeer overheerst, doordat de relatief brede Prins Hendrikstraat met zijn smalle trottoirs de bebouwing op de Kop van Korte Akkeren in kleine onderdelen splitst. De bebouwing is sterk wisselend en lijkt van de straat afgekeerd te staan.

De straten hebben weinig kwaliteit door relatief smalle straatprofielen en veel geparkeerde auto's. Bij de stadsvernieuwing uit de jaren '80 is het bestaande stratenpatroon gehandhaafd, en is nieuwbouw met onvoldoende uitstraling ingepast op de bestaande kavels.

De mogelijkheden die het nabij gelegen water (met name de Kromme Gouwe) biedt, worden onvoldoende benut.

De verbinding centrum van de wijk-binnenstad via de fietsbrug over de Turfsingel sluit niet aan op bestaande bebouwing van het centrum en heeft geen duidelijke, logische en zichtbare start vanuit Korte Akkeren. De as tussen het hart van Korte Akkeren en het centrum van Gouda, wordt gekruist door de Turfsingel. Visueel verbindt de fietsbrug slechts de oevers, niet de wijken; de langzaamverkeerroute is onvoldoende ruimtelijk benadrukt.

⁹ Singels aan de centrum- en bedrijventerreinzijde, het Gouwe Kanaal en de Hollandsche IJssel.

4.8.2 interne samenhang

Er wordt een onvoldoende sterke (fysieke) samenhang tussen de buurten gevoeld. Dit wordt met name veroorzaakt door de onduidelijke stedenbouwkundige structuur van Korte Akkeren Oud en de dominantie van de wegenstructuur in het totale gebied, waardoor de Vogelbuurt en het Weidebloemkwartier als het ware worden afgesneden van Korte Akkeren Oud en Nieuw. Overigens biedt de interne structuur van Korte Akkeren Nieuw wel voldoende duidelijkheid.

Korte Akkeren Oud en Nieuw worden nu van elkaar gescheiden door sportvelden zonder openbaar karakter en wegenstructuren die niet op elkaar aansluiten. Het aanwezige water en groen in de wijk spelen slechts een beperkte rol in de hoofdstructuur. Ze hebben onvoldoende samenhang om een wezenlijke bijdrage te leveren. In Korte Akkeren Nieuw zijn de singels met begeleidende boomstructuren wel kenmerkend en waardevol om ook in de toekomst te behouden.

In Korte Akkeren Oud is sprake van onvoldoende oppervlaktewater en onvoldoende waterbergend vermogen. Door slechte doorstroming is bijvoorbeeld sprake van vissterfte en stinkend water.

4.8.3 verkeersstructuur

Andere knelpunten betreffen de verkeersonveilige situaties in de wijk. Een deel van de hoofdwegen in de wijk wordt gebruikt als doorgaande wegen waarop vaak te hard wordt gereden. Deze wegen worden als hinderlijk en gevaarlijk gezien en bevatten een aantal lastige kruisingen.

Het gaat om de volgende hoofdwegen:

- Koningin Wilhelminaweg - Industriestraat
- Reigerstraat - Lazaruskader - Wachtelstraat
- Rotterdamseweg - Schielands Hoge Zeedijk.

Ook op de niet-doorgaande wegen in de wijk liggen de snelheden vaak te hoog. Als schuldigen worden automobilisten met onaangepast gedrag aangewezen, maar te hard rijden wordt ook mogelijk gemaakt door de bestaande wegprofielen.

Binnen het verblijfsgebied zijn er met name klachten over:

- Onder de Boompjes
- Prins Hendrikstraat
- Constantijn Huygensstraat.

Daarnaast worden de volgende knelpunten door bewoners en het wijkteam genoemd:

- De wijk heeft een onoverzichtelijke wegstructuur, met name Korte Akkeren Oud is slecht ontsloten.
- Er is overlast van vrachtverkeer (met name bij de Konmar en plusmarkt Van Ee, op de Prins Hendrikstraat en Onder de Boompjes), brommers, scooters en parkeeroverlast van bedrijfsbusjes.
- Het fietsen op de doorgaande routes wordt vaak als onplezierig en gevaarlijk ervaren, dit wordt deels veroorzaakt doordat er weinig tot geen vrijliggende fietspaden zijn.
- Met name de doorgaande wegen zijn moeilijk over te steken mede vanwege de hoge snelheden waarmee daar wordt gereden en het ontbreken van middengeleiders en zebra's. De

krusingen Rotterdamseweg - Koningin Wilhelminaweg, Lazaruskade - Onder de Boompjes en Prins Hendrikstraat - Wachtelstraat zijn lastige en daarmee gevaarlijke kruisingen.

- Er is sluipverkeer door de wijk. Omdat er geen geschikt alternatief is, wordt de Koningin Wilhelminaweg ook gebruikt door doorgaand verkeer richting Moordrecht/Rotterdam en richting de Krimpenerwaard.

4.9 openbare ruimte

De knelpunten ten aanzien van de openbare ruimte zijn zowel kwantitatief als kwalitatief van aard. Ook de gemeente spreekt in haar meerjarenperspectief voor stedelijke vernieuwing 2000-2005 van een 'matige kwaliteit en waardering van de woonomgeving'.

Veel besproken knelpunten zijn het tekort aan informele speelruimte buiten de formeel ingerichte speelplekken en er is te weinig ontmoetingsruimte voor andere leeftijdsgroepen, zoals hangplekken voor jongeren.

Ook is er te weinig open water en groen in de wijk. Dit geldt voor de wijk in haar geheel maar met name voor Korte Akkeren Oud.

Een ander knelpunt is dat de openbare ruimte grotendeels in beslag wordt genomen door geparkeerde auto's. Daarnaast schiet het beheer van de openbare ruimte vaak tekort (hierbij wordt gedacht aan onvoldoende openbare verlichting, zwerfvuil, moeilijk beheersbare binnenterreinen, enge plekken, overlast en vernielzucht van jongeren). Hierdoor wordt in negatieve zin bijgedragen aan subjectieve veiligheid. Verder ontbreekt het mede aan een kindvriendelijke inrichting van de schoolroutes.

4.9.1 openbare ruimte en parkeren

Het parkeren verdient binnen de wijkontwikkeling bijzondere aandacht. Enerzijds wordt als knelpunt ervaren dat de openbare ruimte grotendeels in beslag wordt genomen door geparkeerde auto's. Anderzijds wordt een tekort aan parkeergelegenheid gevoeld.

Met name in het Weidebloemkwartier, de Vogelbuurt en delen van Korte Akkeren Oud, bieden de smalle straatjes met een hoge woningdichtheid te weinig parkeerruimte. Bewoners en bezoekers parkeren 'noodgedwongen' op hoeken en andere oneigenlijke plekken in de wijk. Hierdoor ontstaan niet alleen gevaarlijke verkeerssituaties, maar is de buurt ook moeilijk toegankelijk voor bijvoorbeeld ouderen, rolstoelen en kinderwagens. De buurt is hierdoor ook moeilijk toegankelijk voor hulpdiensten. Met het toenemende autobezit dreigen de problemen alleen maar groter te worden in de toekomst. Daarnaast is er veel overlast ten gevolge van het parkeren van bedrijfsbusjes. Deze belemmeren 'zicht en licht' en beperken daarmee het wooncomfort.

De drie gebieden in de wijk waar de meeste klachten voorkomen, zijn:

- Constantijn Huygensstraat, Bosweg, Woudstraat, Roemer Visscherstraat en Vondelstraat
- Vogelbuurt: Karekietstraat en Vogelplein
- Weidebloemkwartier in zijn geheel.

In mindere mate zijn er klachten over:

- Eerste en Tweede E.J. Potgieterstraat
- Kievitstraat, Wielewaalstraat en Onder de Boompjes
- Turfsingel en Prins Hendrikstraat.

In bovengenoemde delen van de wijk vindt 's nachts een overbezetting van de parkeergelegenheid plaats en mag worden aangenomen dat het tekort aan parkeergelegenheid niet veroorzaakt wordt door overloop vanuit aangrenzende gebieden of functies. Dit geldt niet voor de gehele wijk. Uit in 2002 uitgevoerde parkeertellingen blijkt dat in de Kop van Korte Akkeren niet zo zeer sprake is van een verkeerskundig parkeerprobleem. Op zaterdagmiddag wordt gemiddeld 25 procent van de parkeerplaatsen in dit gebied bezet door niet-bewoners. Op donderdagavond is dit ongeveer 45 procent. Hier is dus met name een parkeerprobleem door overloop vanuit de binnenstad of door bezoekers. Dit levert echter wel een stedenbouwkundig probleem in de Kop van Korte Akkeren op: veel blik op straat betekent een slechte uitstraling van de straat en weinig ruimte voor bredere trottoirs, speelvoorzieningen en groen.

5. beschrijving eindbeeld

5.1 inleiding

In dit hoofdstuk wordt een eindbeeld geschetst van hoe de wijk er in 2015 uit zou moeten zien. Het hier geschetste eindbeeld is het streefbeeld en voorziet in een oplossing van een groot aantal gesignaleerde knelpunten en is geschetst op basis van de kennis en de wensen zoals deze door bewoners, corporaties en de gemeente op tafel is gelegd.

Op sommige onderdelen zal het eindbeeld verder van de huidige situatie verwijderd zijn dan op andere delen. Op sommige vlakken zal in de komende periode dan ook een grotere inspanning geleverd moeten worden dan elders. In het hoofdstuk “aanpak” komen de te nemen stappen en maatregelen aan bod.

Evenals in het vorige hoofdstuk wordt ook hier de route gevolgd langs de aspecten: sociaal, economisch, wonen, voorzieningen, milieu, cultuurhistorie, ruimtelijke hoofdstructuur en openbare ruimte.

Bij het opstellen van het eindbeeld is steeds rekening gehouden met de technische, financiële en organisatorische mogelijkheden die er, voorzover nu al bekend, zijn om dit eindbeeld te realiseren. Met andere woorden: dit eindbeeld is weliswaar een streefbeeld maar is naar verwachting uitvoerbaar binnen een termijn van circa dertien jaar, onvoorziene omstandigheden daargelaten. Uitgangspunt voor het eindbeeld vormen de huidige politieke, economische en maatschappelijke situatie en de verwachte ontwikkelingen daarbinnen.

5.2 sociaal

De eenzijdige sociaal-economische opbouw binnen Korte Akkeren is doorbroken dankzij een aantal fysieke en sociale maatregelen.

Fysieke maatregelen zijn met name gericht op het verbeteren van de mogelijkheden voor een wooncarrière, de levensloopbestendigheid van de wijk en een beter onderhoud en beheer van de wijk. Het imago van de wijk is hierdoor sterk verbeterd. Tegelijkertijd hebben verschillende sociale projecten de werkloosheid in de wijk aangepakt en de sociaal-economische positie van bewoners verbeterd.

5.2.1 *leren en werken*

Door middel van een stedelijke aanpak, met waar mogelijk (sociale) activering op wijkniveau, heeft een krachtige bestrijding van de werkloosheid plaatsgevonden. Dit is gebeurd met een gezamenlijke inspanning van de gemeente, welzijnsorganisaties, reïntegratiebedrijven en sociaal werkers in de wijk. Hierbij zijn de volgende resultaten behaald:

- werkzoekenden zijn blijvend op de reguliere arbeidsmarkt toetreden en fase 4-werklozen¹⁰ zijn sociaal geactiveerd;
- het uitzendbureau dat gevestigd is in de wijk heeft bijgedragen aan het afstemmen van vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in en rond de wijk;
- er is sociaal-economische achterstand weggenomen bij mensen en er is voorkomen dat jongeren vroegtijdig school hebben verlaten.

De precieze kwantificering van de bovengenoemde doelen, en de daarvoor beschikbare middelen, worden jaarlijks door de gemeenteraad in de programmabegroting vastgesteld.

5.2.2 opgroeien en opvoeden

Er is een duidelijk herkenbaar centrum voor de wijk ontstaan op een schaal die bij de wijk past, waarin een buurthuis, winkels en voorzieningen voor onderwijs, welzijn, zorg en cultuur zijn geclusterd.

Het sociaal-culturele wijkteam ondersteunt gezamenlijke activiteiten voor de buurt en organiseert deze ook zelf. Er zijn voldoende activiteiten voor jeugd en jongeren georganiseerd om aan de vraag te voldoen, veelal gekoppeld aan het buurthuis en de brede school. Het buurthuis in het centrum is dé ontmoetingsplaats in de wijk geworden en heeft een belangrijke inloopfunctie voor jongeren. Tevens heeft de brede school meer fysieke ruimte gekregen. Door wijzigingen in de bevolkingssamenstelling maar ook door het sociaal-economisch en het onderwijsbeleid is de achterstand afgenomen. De relatief hoge SE-score, die een maat is voor de achterstand, is uiteindelijk verlaagd tot het stedelijk gemiddelde.

5.2.3 leefbaarheid en veiligheid

Korte Akkeren in 2015 is een veilige en gezellige wijk waar mensen graag willen en kunnen blijven wonen (wooncarrière, levensloopbestendig) en waarin verschillende culturen en huishoudens op een gemoedelijke manier samenleven. In de wijk is het mogelijk gemaakt sportieve, recreatieve en educatieve activiteiten te ontplooiën, wat de leefbaarheid in de wijk vergroot. Mede als gevolg hiervan is het woongedrag verbeterd en is er een grotere en actievere maatschappelijke betrokkenheid van de bewoners onderling en met de wijk bereikt. Verder is door fysieke en sociale maatregelen de wijk aantrekkelijker geworden voor meerdere categorieën bevolkingsgroepen. Daardoor is een evenwichtige demografische en sociaal-economische bevolkingsopbouw (gevarieerde bevolkingssamenstelling, meer variatie in inkomensklassen) ontstaan. Mede als gevolg daarvan is er een goed leef- en woonklimaat en grote en actieve maatschappelijke betrokkenheid van de bewoners onderling en met de wijk.

5.2.4 zorg en diversiteit

De groeiende behoefte aan zorg en welzijn is opgevangen door het aanbod aan zorg, hulp- en dienstverlening en activiteiten te vergroten. Dit is gebeurd in combinatie met het aanbieden van de voor ouderen en zorgbehoevendenden geschikte woningen. De aanwezige mantelzorg en alternatieve sociale netwerken zijn eveneens versterkt.

¹⁰ Fase 4-werklozen zijn langdurig werklozen met zeer geringe kans op werk.

5.3 economie

In de wijkontwikkelingsperiode is een samenhangend en gewenst winkelniveau opgebouwd. Kleinschalige bedrijvigheid en maatschappelijk ondernemerschap (zoals bijvoorbeeld huisarts, fysiotherapeut en consultatiebureau) zijn versterkt en uitgebreid. Waar mogelijk zijn de bedrijvigheid en investeringen in de wijk verder aangejaagd door extra (ICT)investeringen in de wijk. Hiervoor is nieuwe vestigingsruimte ontwikkeld, zowel in nieuwbouw als bestaande oudbouw. Onderdeel hiervan is geweest het inventariseren van bestaande ruimten die geschikt waren of geschikt gemaakt konden worden voor starters. De geïnventariseerde ruimten zijn in een centrale database ondergebracht, en met de Kamer van Koophandel zijn voorlichtingsbijeenkomsten en trainingen verzorgd voor startende (en net gestarte) ondernemers.

Tevens is in samenwerking met de Kamer van Koophandel en gevestigde ondernemers een netwerk ontwikkeld waarin startende ondernemers gebruik kunnen maken van kennis en ervaringen die eerder zijn opgedaan. Ook de mogelijkheden die de wijk door de ligging aan de Turfsingel voor watertoerisme biedt worden goed benut.

Voorts is een speciale ruimte voor startende ondernemers in de wijk ingericht, waarin starters een ruimte kunnen huren en gebruik kunnen maken van gemeenschappelijke voorzieningen zoals een conciërge, training- en vergaderruimte, een computernetwerk, enzovoort. Tot slot is in deze periode door de gemeente een economisch beleid ontwikkeld dat bedrijvigheid weliswaar waar nodig reguleert maar tevens stimulerend en versterkend werkt. Deze maatregelen zullen uiteindelijk resulteren in het versterken van de wijk economie en de werkgelegenheid in de wijk. Het economisch beleid levert hiermee een bijdrage aan de leefbaarheid en de toekomstperspectieven in de wijk.

5.4 wonen

Vooraf in het noordelijk deel, in aansluiting op het centrum en de stedelijke as, is een centrumstedelijk woonmilieu ontstaan, met middeldure- en dure appartementen in een wat hogere bebouwings-dichtheid. In geheel Korte Akkeren is sprake van meer differentiatie van woningaanbod naar eigendom, type, prijsklasse en grootte, in een meer levensloopbestendige, duurzame en veilige woonomgeving met meer functiemenging. Eén en ander zonder dat dit ten koste is gegaan van de beschikbare openbare ruimte.¹¹

Zowel door nieuwbouw als door aanpassingen in de voorraad zijn er in 2015 meer opgepluste, aanpasbare, levensloopbestendige en aangepaste woningen in de wijk gerealiseerd. De meeste nieuwbouwwoningen zijn geschikt voor iedereen, maar sommige woningen zijn voor specifieke groepen als jongeren, starters of ouderen gebouwd. Omdat er nog steeds schaarste in bepaalde delen van de woningvoorraad is, zijn ook sommige te handhaven woningen voor bepaalde groepen gelabeld.

¹¹ Mede op basis van de door de Raad vastgestelde Woonvisie.

De nieuwbouwwoningen zijn vooral een aanvulling op de voorraad geweest, dat wil zeggen met name woningen voor huishoudens met middelhoge en hoge inkomens, alsmede voor ouderen en gehandicapten. Daarnaast zijn delen van de bestaande voorraad gerenoveerd of opgeknapt en hier en daar samengevoegd, om ook beter aan de wensen van woningzoekenden te voldoen. De woonzorgwoningen bevinden zich vooral op loopafstand (maximaal 200 meter) van het zorgkruispunt en de zorgsteunpunten. Vormen van beschut wonen bevinden zich ook wel hierbuiten.

Alle nieuwe woningen en waar mogelijk ook bestaande woningen zijn gaan voldoen aan kwaliteitseisen als Woonkeur, het Politiekeurmerk Veilig wonen en de intentieverklaringen voor Duurzaam bouwen, onderhouden en beheren. Nieuwe appartementen beschikken over een inpandige parkeer-garage om de openbare ruimte te behouden. Deze parkeergarages zijn eveneens toegankelijk gemaakt voor gehandicapten.

De woningvoorraad van de Korte Akkeren kan door het woningbouwprogramma in de periode 2003-2014 als volgt veranderd zijn¹²:

Koopwoningen	van	43%	naar	55%
Meergezinswoningen	van	26%	naar	37%
Goedkope woningen	van	92%	naar	79%
Dure woningen	van	4%	naar	13%

Deze woningdifferentiatie is een richtbeeld dat afhankelijk van economische ontwikkelingen en nadere politieke besluitvorming rondom de Woonvisie en na overleg met alle betrokken partijen bijgesteld wordt. Door deze wijzigingen zijn de mogelijkheden voor een wooncarrière vergroot en is de wijk meer levensloopbestendig geworden. De wijk heeft hiermee een gevarieerder woningaanbod gekregen.

Om de maatschappelijke betrokkenheid van bepaalde groepen bewoners te bevorderen zijn op een aantal plekken in de wijk zogeheten taakcombinaties gerealiseerd. Dit zijn combinaties van woningen en voorzieningen zoals werk, scholing, zorg en begeleiding.

5.5 voorzieningen

Het vernieuwde en uitgebreide centrale centrum van de wijk, waarin ook een woonprogramma is opgenomen, is gesitueerd op de kruising van de Stedelijke- en de Groen-blauwe as.

De meeste wijkvoorzieningen zijn geconcentreerd in dit centrum. Het aanbod bestaat uit commerciële (voornamelijk winkels), en niet-commerciële (onderwijs, zorg, cultuur en sport) voorzieningen. Juist de samenballing en menging van de verschillende functies geven het centrum zijn kracht. Het centrum wordt dan ook intensief bezocht.

¹² Over de woningaantallen waarop deze percentages zijn gebaseerd, is nog niet in gezamenlijkheid door gemeente en woningcorporaties besloten.

Naast de voorzieningen zijn in het centrum ook woningen gebouwd. Dat zijn vooral appartementen voor ouderen en andere groepen met een (potentiële) zorgvraag. Deze woningen zijn gelegen op loopafstand (maximaal 200 meter) tot het zorgsteunpunt met 24-uurs zorg. Nieuwe voorzieningen zijn alleen in het centrum van de wijk gevestigd, of als hiervoor onvoldoende ruimte was, in de Stedelijke as tussen de binnenstad en het centrum van de wijk. Niettemin zijn er enkele voorzieningen buiten het centrum van de wijk geplaatst. Zo doet een deel van de Garenspeerdienst dienst als vestigingsplaats voor culturele activiteiten. Dit culturele centrum kan worden beschouwd als een aanvulling op het stedelijke aanbod maar richt zich met haar aanbod ook op de wijk. Verder is er een tweede zorgsteunpunt in het zuiden van de wijk.

5.5.1 winkels

Het winkelcentrum is beperkt van omvang, gezien haar ligging vlakbij de binnenstad, maar bevat een voldoende gevarieerd aanbod. Er is ruimte gekomen voor wijkvoorzieningen als een supermarkt, bakker, slager, groenteman, videotheek, pizzeria, enzovoort. De winkels hebben in overleg met de gemeente de bevoorradingsroute zodanig gekozen dat deze zo min mogelijk hinder oplevert voor bewoners in de directe omgeving, en voor de fietsroute van Westergouwe naar de binnenstad.

5.5.2 onderwijs

De brede school in Korte Akkeren heeft in het centrum haar eigen multifunctionele ruimte gekregen. De bestaande vestigingen van de scholen blijven gehandhaafd in de wijk.

5.5.3 welzijn en zorg

In het centrum voor de wijk zijn ook voorzieningen voor zorg en dienstverlening opgenomen. Er zijn gevestigd een informatiepunt wijkontwikkeling (sedert 2003), een zorgsteunpunt met 24-uurs zorg en een activiteitencentrum¹³. Onderdeel van het zorgsteunpunt is een gezondheidscentrum met een HOED-praktijk¹⁴ en een fysiotherapeut. Tevens zijn er een kleinschalig woonzorgcomplex en geclusterde woningen in de nabijheid van dit zorgsteunpunt¹⁵ gerealiseerd. Elders in de wijk is aan het zorgcentrum Korte Akkeren het zorgkruispunt met 24-uurs (intramurale) zorg gekoppeld van waaruit ook de zorgcoördinatie (centraal loket) voor hulp en dienstverlening plaatsvindt. Een tweede zorgsteunpunt is gelegen in het zuiden van de wijk, nabij de Rotterdamseweg. Ook hier bevinden zich een kleinschalig woonzorgcomplex en geclusterde woningen.

In het centrum van de wijk is een activiteitencentrum opgenomen, waar onder meer sociaal-recreatieve activiteiten worden georganiseerd. Het wijkcentrum heeft op deze manier een uitstekende mogelijkheid geboden om bewoners te bereiken en om programma's aan te bieden die mensen uit een sociaal isolement kunnen halen.

¹³ Zorg- en dienstverlening aan huis, voorziening en activiteiten aanbod voor senioren, waaronder een hulp- en vraagloket voor ouderen en allochtonen.

¹⁴ Huisartsen Onder Eén Dak.

¹⁵ Vanuit het zorgsteunpunt wordt zorg geleverd aan de complexbewoners en verder worden ook andere combinaties van zorg- en dienstverlening aan huis aan oudere en zorgbehoevende mensen in de wijk geboden.

Vanwege de relatief grote populatie Marokkanen en andere allochtonen in de wijk is in samenspraak met (Marokkaanse) ouderen ervoor gezorgd dat bepaalde voorzieningen zoveel mogelijk tegemoet zijn gekomen aan de specifieke wensen van de verschillende bevolkingsgroepen.

5.5.4 sport

Direct naast het centrum van de wijk, op de kop van de ONA-terreinen, is een sportaccommodatie gebouwd. De sportaccommodatie (sportzaal) is gecombineerd met een buurthuis met een breed aanbod, een internetcafé en andere voorzieningen. Op deze manier zorgen de sportaccommodatie en de sportvelden van ONA voor veel aanloop in het centrum en andersom. Daardoor is het voor de verschillende organisaties makkelijker om jongeren in de wijk te bereiken.

5.5.5 cultuur

De culturele wijkvoorzieningen zijn geconcentreerd in het centrum. Zo is de voormalige decentraal gelegen bibliotheek nu hier ondergebracht, evenals de ruimten voor activiteiten die voorheen in de Garensponnerij gevestigd waren. Culturele voorzieningen met een stedelijke functie zijn gehandhaafd op bestaande locaties in de Garensponnerij, verder is het voorzieningen-aanbod verbreed.

5.6 milieu

Woningen, (woon)gebouwen en woonomgeving zijn toekomstgericht gebouwd, verbeterd of ingericht. Dit betekent dat deze duurzaam, veilig, gezond, levensloopbestendig zijn gebouwd. Gebouwen en hun omgeving voldoen niet alleen aan wettelijke bouweisen maar ook aan kwaliteitseisen die zijn opgenomen in kwaliteitskeurmerken. Het gaat dan om onder andere de regionale intentieverklaringen voor duurzaam bouwen, verbeteren en onderhouden die zijn gebaseerd op de nationale pakketten duurzaam bouwen, in Woonkeur en in Politiekeurmerk Veilig Wonen. Deze eisen zijn in de loop der jaren telkens bijgesteld op basis van voortschrijdend inzicht. De kansen op het gebied van milieu zijn optimaal benut. Om de kwaliteit van het oppervlaktewater te verbeteren, zijn kleinschalige waterzuiverende gebieden aangelegd, evenals natuurvriendelijke oevers waar hiervoor ruimte was.

In de afweging bij de totstandkoming van projecten in het kader van de wijkontwikkeling, nemen zowel gemeente als corporaties zich voor dat projectspecifieke kansen op het gebied van milieu meegenomen worden in de afweging. Dit in aanvulling op de hierboven genoemde bestaande afspraken. In de milieukansenkaart voor Korte Akkeren is aangegeven welke kansen er liggen voor milieuverbetering in de wijkontwikkeling. Meest kansrijk zijn de onderwerpen energie, materiaalgebruik, verkeer en milieuhygiëne.

5.6.1 energieprestatie

Verder is extra aandacht uitgegaan naar verbetering van de energieprestatie van de wijk. Met behulp van een energievisie is effectief bekeken waar per project de kansen liggen voor energiebesparing en voor toepassing van duurzame energie. Voor bewoners leidt de uitvoering van maatregelen tot comfortverbetering en lagere energielasten.

De school in de wijk is, mede om educatieve redenen, voorzien van zonne-energiesystemen en levert zo een bijdrage aan de doelstelling van de gemeente om minimaal 15 procent van het energiegebruik uit 'schone stroom' te laten bestaan.

5.6.2 *gescheiden rioolstelsel*

In het kader van het waterplan Gouda is door de gemeente Gouda afgesproken om het gemengd rioolstelsel, zo mogelijk versneld, binnen 30 jaar om te bouwen naar een verbeterd gescheiden stelsel.

In het vernieuwde gemeentelijk rioleringsplan is daar verdere uitwerking aan gegeven.

De aanleg van een verbeterd gescheiden rioolstelsel betekent dat regenwater vrijwel overal niet langer via het riool naar de zuivering wordt afgevoerd¹⁶. Alleen vanaf een straat met drukverkeer kan het noodzakelijk zijn het regenwater wel naar de zuivering af te voeren.

Voor waterberging en waterkwaliteit zie openbare ruimte.

5.7 cultuurhistorie

Bij de herstructurering van Korte Akkeren is ook rekening gehouden met de aanwezige cultuurhistorische kwaliteiten en de allure van de brede singels¹⁷ in het westen. Er is naar gestreefd kwaliteiten te behouden of te gebruiken als inspirerend element om de kwaliteiten van de wijk te verhogen. Zie verder paragraaf 6.7.

5.8 ruimtelijke hoofdstructuur

Op basis van de gesignaleerde knelpunten is gekozen om de structuur in de wijk te versterken met behulp van een viertal structurelementen:

- de Kop van Korte Akkeren
- de Stedelijke as, deze verbindt het centrum van de wijk met de binnenstad van Gouda en Westergouwe
- de Groen-blauwe as, deze verbindt de reeds beschikbare openbare ruimten van sportcomplex ONA en het park aan de Bosweg/P.C. Hooftstraat
- een nieuw centrum van de wijk op de kruising van deze twee assen, de voorzieningen worden geconcentreerd in het centrum van de wijk.

Deze vier structurelementen worden hieronder in het kader van 'inpassing in de stad' en de 'interne samenhang' besproken.

¹⁶ Als het regenwater niet langer op het riool wordt aangesloten, wordt dat 'afkoppelen' genoemd. Om te kunnen afkoppelen moet er voldoende oppervlaktewater in de wijk zijn om dat regenwater te bergen en moet dit ook op redelijk korte afstand aanwezig zijn.

¹⁷ Zoals de Van der Palmstraat en de Da Costakade die elkaar kruisen.

5.8.1 inpassing in de stad

Korte Akkeren is op een betere wijze ingepast in de rest van Gouda, door het versterken van de relatie met de binnenstad via de Guldenbrug en een aantrekkelijkere entree via de Kop van Korte Akkeren. Aan en op de dijk aan het Gouwe Kanaal zijn woningen gebouwd en langs de wegen die de wijk van de omliggende bedrijventerreinen scheidt, zijn groene afscheidingen aangebracht. De bedrijventerreinen zelf zijn overigens onveranderd gebleven.

De Kop van Korte Akkeren vormt een toegang van de wijk voor alle verkeer en is een aantrekkelijke entree voor automobilisten die in de wijk moeten zijn. Er is meer samenhang in de bebouwing ontstaan, door herverkaveling van de kop.

De relatie met de binnenstad is sterk verbeterd. Vooral de duidelijke, kwalitatief hoogwaardige as (de Stedelijke as) voor langzaam verkeer van het centrum van de wijk naar de binnenstad heeft ertoe bijgedragen dat men zich makkelijker naar het centrum begeeft. De Turfsingel en het gedeelte daar direct achter functioneren als overloop vanuit de binnenstad. Hier is een centrumstedelijk (woon)milieu ontstaan.

Incidentele voorzieningen met een wijkoverstijgend karakter zijn alleen in de zone tussen de binnenstad en het centrum van de wijk gevestigd. Naar verwachting zal het proces van het groeien en verder uitdijen van de binnenstad zich ook na 2015, gerelateerd aan de groei van Gouda als geheel, verder voortzetten.

De kwalitatief hoogwaardige verbinding tussen het centrum van de wijk en de binnenstad is in zuidwestelijke richting doorgetrokken naar Westergouwe. Deze route is uitsluitend voor langzaam verkeer en loopt via de Jacob van Lennepkade en het Sluiseiland. Voor Westergouwe is daarmee de behoefte aan een goede langzaamverkeerroute naar de binnenstad opgelost, het voordeel voor Korte Akkeren is dat de langzaamverkeerroute langs het nieuwe centrum van de wijk een bijdrage levert aan de levendigheid en veiligheid van het centrum. Autoverkeer van en naar Westergouwe is buiten de wijk om geleid.

5.8.2 interne samenhang

De samenhang in de wijk is verbeterd door de heldere stedenbouwkundige structuur die de Stedelijke as, de Groen-blaue as, en het centrale centrum van de wijk tezamen vormen. Ook de verbetering van de openbare ruimte en structuur en verkeersstructuur dragen hiertoe bij. De Vogelbuurt en Weidebloemkwartier zijn beter verbonden met Korte Akkeren door verbeterde oversteekmogelijkheden van de doorgaande wegen die deze twee buurten eerst afscheidden van Korte Akkeren Oud en Nieuw. Korte Akkeren Oud en Nieuw zelf zijn beter met elkaar verbonden door de Groen-blaue as en het vernieuwde en uitgebreide centrale centrum van de wijk, waar ontmoeten en voorzieningen centraal staan. Op het snijvlak van de Stedelijke en Groen-blaue as is het centrum voor de wijk gesitueerd. Met name de Stedelijke as heeft de bereikbaarheid van het centrum van de wijk bevorderd, waardoor dit als ontmoetingsplaats een sterkere functie heeft verworven. Vooral de buurten Korte Akkeren Oud en Nieuw hebben hier profijt van.

Door het realiseren van een groene, openbare route met water (de Groen-blaue as) is de relatie tussen Korte Akkeren Oud en Nieuw verbeterd. Deze Groen-blaue as verbindt de velden van ONA en het park aan de Bosweg/P.C.Hoofdstraat. De as volgt de zichtlijn over de

Constantijn Huygensstraat en de wetering ten zuiden van de velden van ONA en is zo vormgegeven dat deze een openbare verblijfsfunctie heeft en een ontmoetingsplaats biedt aan de bewoners van Korte Akkeren (in aansluiting op de ontmoetingsfunctie van het centrum).

Naast het centrum en de Stedelijke- en Groen-blauwe as is de herkenbaarheid van de fysieke structuur van de wijk verbeterd doordat meer samenhang is aangebracht in de bestaande openbare ruimte en het groen en water in de wijk. Er is incidenteel extra ruimte gecreëerd voor openbare ruimte, groen of water. Daarbij kan gedacht worden aan binnenterreinen of ruimte om een verbinding te maken van bijvoorbeeld het groene gebied van de Vorstmanstraat via de Groen-blauwe as met de singel van de Da Costakade. Daarnaast is er openbare ruimte vrijgemaakt door beperking van parkeerplaatsen op straat zoals het Erasmusplein aan de Turfsingel.

5.8.3 verbetering verkeersstructuur

De verkeersdruk op de hoofdwegen in de wijk is niet afgenomen, door een ongewijzigd aantal verbindingen met de omliggende stad en toename van autobezit- en gebruik. Wel zijn deze wegen zo ingericht dat de oversteekbaarheid is vergroot. Dankzij de aanleg van de Zuidwestelijke Randweg rijdt het doorgaande verkeer vaker om de stad heen. Autoverkeer van en naar Westergouwe wordt buiten de wijk om geleid. De functie van de drie doorgaande wegen¹⁸ is echter ongewijzigd gebleven.

De ontsluiting van Korte Akkeren is verbeterd door aanpassingen aan de Prins Hendrikstraat. Via de Stedelijke as (Herenstraat-Erasmusstraat) is Korte Akkeren Oud niet meer toegankelijk voor autoverkeer vanuit Korte Akkeren Nieuw.

Buiten de doorgaande wegen zijn alle overige straten ingericht als verblijfsgebied, met een maximale snelheidslimiet van 30 km/uur. Fietsers en auto's maken gebruik van dezelfde infrastructuur, waarbij het gemotoriseerd verkeer ondergeschikt is aan het fietsverkeer. De straten zijn, waar nodig, voorzien van een ontmoedigingsprofiel tegen hardrijders en de circulatie is in een aantal straten veranderd.

De hoofdfietsroute Jacob van Lennepkade - Herenstraat - Guldenbrug is duidelijk als hoofdfietsroute in de Stedelijke as vormgegeven en de inrichting van het centrum rond de Constantijn Huygensstraat en Herenstraat is zodanig dat langzaam verkeer hier overheerst en er zo min mogelijk doorgaand verkeer door deze straten rijdt.

Mogelijk is de overlast van vrachtverkeer bij de Konmar en Onder de Boompjes verminderd (de mogelijkheden daartoe zijn afhankelijk van de keuzes die gemaakt moeten worden voor de herinrichting van de Prins Hendrikstraat.

¹⁸ De drie doorgaande wegen in de wijk zijn:

- Koningin Wilhelminaweg
- Reigerstraat / Lazaruskade / Wachtelstraat
- Rotterdamseweg / Schielands Hoge Zeedijk.

5.9 openbare ruimte

De openbare ruimte in Korte Akkeren heeft een belangrijke kwaliteitsverbetering ondergaan. In het kader van de Stedelijke- en Groenblauwe as is de openbare ruimte opnieuw ingericht, met meer gebruiksfuncties en meer ruimte voor zowel groen als water. Buiten de Stedelijke as en de Groen-blauwe as is slechts incidenteel extra openbare ruimte gecreëerd, bijvoorbeeld in de vorm van binnenterreinen of voor het maken van een verbinding tussen groene gebieden. De kwaliteit van de inrichting van de openbare ruimte is binnen de beschikbare ruimte verbeterd door meer en bredere trottoirs, meer groen en meer speelgelegenheden aan te leggen. Bovendien zijn de schoolroutes kindvriendelijk ingericht. Deze maatregelen gaan echter ten koste van parkeerplaatsen in de openbare ruimte, die in delen van de wijk al niet toereikend zijn. Hierin is een afweging gemaakt.

Bewoners leveren een actieve bijdrage aan het toezicht en onderhoud van de wijk, waardoor openbare ruimten als toegankelijk worden ervaren. In de openbare ruimte wordt verder gezorgd voor voldoende verlichting en voldoende overzicht. Het gebied is hierdoor zo open mogelijk ingericht, teneinde de veiligheid te verbeteren. Het onderhoud en beheer van de openbare ruimte zijn verbeterd. De principes van schoon, heel en veiligheid zijn uitgangspunt voor toezicht en onderhoud.

Er is een aantal gesloten bouwblokken gecreëerd (vooral langs de Turfsingel). De achterterreinen van deze bouwblokken zijn in overleg met bewoners, overwegend groen ingericht en bieden gelegenheid voor spelen, picknicken, kleinschalige natuurontwikkeling en wateropvang, waardoor de gebruiksmogelijkheden van de openbare ruimte zijn verbeterd. Deze achterterreinen zijn overdag voor iedereen toegankelijk maar kunnen desgewenst 's avonds en 's nachts worden afgesloten. Zo mogelijk hebben bewoners het beheer van deze gebieden geheel of gedeeltelijk op zich genomen.

In het watersysteem is een forse verbetering bereikt door het toevoegen van oppervlaktewater¹⁹ (met name in de Groen-blauwe as), een verbeterde inlaat²⁰ van water en een verbeterde doorstroming. Het water ziet er daardoor aantrekkelijker uit. De singels in Korte Akkeren Nieuw hebben hun strakke vormgeving behouden maar er zijn hier en daar wel plekken aangelegd voor moerasplanten ten behoeve van flora, fauna en waterkwaliteit.

5.9.1 openbare ruimte en parkeren

In de afweging tussen de gewenste openbare ruimte in de Stedelijke as en de Groen-blauwe as, en het wegnemen van de (bestaande en toekomstige) parkeerdruk is een haalbaar compromis gevonden.

Verdere invulling van het eindbeeld rond de parkeerproblematiek is nog niet bekend aangezien in 2004 de gemeentelijke parkeerbeleidsnota wordt afgerond. In de aanpak wordt verder ingegaan op de parkeerproblematiek.

¹⁹ Er is voldoende oppervlaktewater verkregen om aan de technische eisen van het Waterplan van 2003 te voldoen.

²⁰ Eén of meer inlaten met een gemaal wordt aangelegd welke water loost op het Stroomkanaal.

6. aanpak

6.1 inleiding

In de voorgaande hoofdstukken zijn de huidige knelpunten in de wijk benoemd en is een realistisch eindbeeld geschetst. Om van de huidige situatie naar het eindbeeld te komen wordt in dit hoofdstuk een aanpak geformuleerd.

Inzet voor deze aanpak is dat met de genoemde maatregelen het eindbeeld in 2015 bereikt zou moeten kunnen worden. Onvoorziene omstandigheden vanzelfsprekend daargelaten. Uitgangspunt is de huidige politieke, economische en maatschappelijke situatie en de verwachte ontwikkelingen daarbinnen.

De aanpak omschrijft de maatregelen. In het uitvoeringsprogramma worden projecten omschreven die bijdragen aan de realisatie van het eindbeeld. In het kader van het uitvoeringsprogramma wordt ook de verdeling van de beschikbare middelen over de voorgestelde maatregelen afgewogen (zie hiervoor het uitvoeringsprogramma).

In de maatregelen is een onderscheid te maken naar maatregelen die gelden voor één bepaald aspect van het eindbeeld (bijvoorbeeld de Stedelijke as of de verkeerstructuur) en maatregelen die van toepassing zijn op alle aspecten. Deze laatste maatregelen zijn van meer algemene aard, waarbij gedacht kan worden aan onderwerpen als communicatie en participatie, het sociaal statuut (zie ook paragraaf 0), etc. Deze hebben of betrekking op de aanpak in het geheel of zijn bij elke maatregel afzonderlijk van toepassing. Gestart wordt met de specifieke maatregelen.

6.2 sociaal

6.2.1 *leren en werken*

Beleidsdoelen van lokaal sociaal beleid bieden goede uitgangspunten voor een aanpak van de problematiek. Wat betreft de aanpak van de werkloosheid lijkt een stedelijke beleidsmatige aanpak gewenst. Voor de aanpak van de mogelijke probleemaccumulatie en sociaal isolement lijkt een aanpak op wijkniveau meer gewenst.

Eén en ander resulteert in de volgende concrete aanpakken:

- In samenwerking met de Kamer van Koophandel wordt door middel van voorlichtingsbijeenkomsten, trainingen en netwerkondersteuning ondersteuning gegeven aan kleinschalige bedrijvigheid en etnisch ondernemerschap. Tevens bemiddelt de Kamer van Koophandel voor stageplaatsen in het bedrijfsleven voor jongeren uit de wijk om zo de werkgelegenheid in de wijk te stimuleren .

- Er wordt gericht geïnventariseerd welke panden zich lenen voor startende ondernemers of zijn in te richten als gezamenlijke bedrijfshuisvesting met trainingsmogelijkheden en algemene faciliteiten voor starters.
- In de kern van de wijk wordt kleinschalige bedrijvigheid gestimuleerd door middel van beschikbaarheid van woon-werkwoningen in de stedelijke as en het centrum van de wijk.
- Op gezinsniveau wordt zicht ontwikkeld op de leefomstandigheden van mensen vanuit de verschillende invalshoeken.
- Door middel van sociale activering worden jongeren getraind in solliciteren, ICT-vaardigheden en dergelijke om op te leiden voor de arbeidsmarkt en worden ze getraind in vaardigheden om ze te activeren tot inzet gericht op de eigen wijk/buurt.
- Het onderwijsachterstandsbeleid is intensief doorgestart teneinde vroegtijdig schoolverlaten tegen te gaan:
 - er is een team samengesteld die alle activiteiten volgt, coördineert en begeleidt. Zo wordt er onder andere via het Regionale Meld- en Coördinatieteam Voortijdig schoolverlaten en via de Zorg Adviesteams en Jeugd Advies Team zicht gehouden op dreigende schooluitval en startkwalificaties van jongeren in de wijk;
 - door schoolloopbaanbegeleiding wordt een evenwichtige deelname aan havo en vwo bevorderd;
 - het schoolverzuim wordt tegengegaan door een intensieve aanpak van verzuimmelding en begeleiding van de betrokken jongeren en hun ouders.

6.2.2 opgroeien en opvoeden

De afgelopen jaren is al sterk geïnvesteerd in het verbeteren van de samenwerking tussen Openbaar Ministerie, politie, jeugdhulpverlening, wijkbewoners en gemeente, en is een ketenaanpak voor jongerenaanpak ontwikkeld. Deze aanpak wordt gecontinueerd. Daarnaast wordt een signaleringssysteem ontwikkeld en worden voorzieningen opgezet die zich richten op de probleemaanpak en signalering bij kinderen in verschillende leeftijdscategorieën.

Bij activiteiten die inspelen op de wensen en behoeften van jongeren wordt gebruikgemaakt van jeugdparticipatie.

De voorzieningen voor de gehele wijk worden uitgebreid, maar in het bijzonder voor de kinderen, jongeren en jongvolwassenen. Inzet is te kunnen komen tot een gericht activiteiten aanbod in de wijk en noodzakelijke netwerken die kunnen ontstaan uit brede school-activiteiten, jeugdwerk- en hulpverlening, schoolloopbaanbegeleiding, ketenaanpak, breedtesport en andere activiteiten (zie voorzieningen). Ook wordt een consultatiebureau-plus ontwikkeld voor de jongste kinderen, waar ook gezins- en opvoedingsondersteuning geboden wordt. Verder wordt voor- en vroegschoolse educatie zicht ontwikkeld op ontwikkelings- en taalachterstanden.

6.2.3 leefbaarheid en veiligheid

Een veilige inrichting van de omgeving van voorzieningen en het vandalismebestendig realiseren van deze voorzieningen moeten de sociale veiligheid en leefbaarheid moeten versterken (zie ook voorzieningen). Op het gebied van veiligheid wordt gewerkt aan structurele oplossingen. Vooral de intensieve samenwerking met politie en justitie en de zogenaamde ketenaanpak lijkt succesvol.

Verder zal samenwerking tussen bewoners, maatschappelijke- en zelforganisaties, corporaties, gemeente en andere partijen onmisbaar zijn om te komen tot een sociaal veilige wijk. Hiertoe worden nieuwe participatiemethoden ontwikkeld.

De leefbaarheid en veiligheid wordt verder met de volgende activiteiten verhoogd:

- er zal worden geïnvesteerd in het activiteitenaanbod en de sociale netwerken en organisaties van burgers (waaronder het buurtvader project);
- er zullen stimuleringsprojecten plaatsvinden, gericht op maatschappelijke en culturele participatie van allochtone bewoners en op het wegnemen van taalbarrières;
- er zullen opvoedings-, voorlichtings- en onderwijsprogramma's worden opgestart om de normen en waarden te herstellen;
- de realisatie van levensloopbestendige woningen zal het mogelijk maken dat een evenwichtige demografische bevolkingsopbouw kan ontstaan;
- de wijkaanpak zal verder worden geïntensiveerd.

6.2.4 zorg en diversiteit

Op het gebied van zorg en diversiteit wordt een aantal maatregelen uitgevoerd:

- door deelname aan het platform openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ) en het opzetten van een OGGZ-meldpunt wordt, in combinatie met een versterking van de relatie tussen opvangvoorzieningen en de organisaties op het terrein zorg/welzijn/wonen, een versterking gegeven aan de ondersteuning van kwetsbare groepen en het voorkomen van overlast;
- activering en participatie worden gestimuleerd en versterkt door voldoende kinderopvang, buurtbeheeractiviteiten, een kantoortijdschool met voor- en naschoolse voorzieningen en een basisvoorzieningenniveau binnen een redelijke afstand;
- door het inburgerings- en achterstandsbeleid, het stimuleren van interculturalisatie in het openbare leven en versterking van interactie en dialoog tussen de verschillende groepen bewoners wordt de participatie van de Marokkaanse bewoners verbeterd;
- de woon-, zorg- en welzijnswensen van de oudere Marokkaanse bewoners die in beeld gebracht zijn door het Verwey-Jonker Instituut zullen verder verduidelijkt worden en vervolgens vertaald worden in programma's;
- door middel van wijkgerichte sociale activering²¹ wordt bereikt dat de bevolking participeert in het maatschappelijk leven.

Een punt van aandacht is dat sociale maatregelen meer onderhevig zijn aan maatschappelijke ontwikkelingen en daardoor een kortere periode beslaan dan fysieke maatregelen. Daardoor zullen de sociale maatregelen die ten behoeve van de wijkontwikkeling in Korte Akkeren worden ingezet vaker worden geëvalueerd en, zonodig, geactualiseerd.

Voor uitbreiding van het activiteiten- en voorzieningenaanbod en aanpassing woningbestand zie de paragrafen voorzieningen en woningen.

²¹ Sociale activering: jongeren/jong volwassenen/volwassenen die niet geactiveerd/toegeleid kunnen worden richting betaald werk worden getraind en gestimuleerd om onbetaald/vrijwilligerswerk in de wijk te gaan verrichten. Het mes snijdt aan twee kanten, de betrokkenen zijn van de straat en de wijk profiteert van de inspanningen.

6.3 economie

Op dit moment is het gemeentelijk economisch beleid in beperkte mate ontwikkeld. De beleidsontwikkeling zal in het komende jaar totstandkomen en vervolgens uitgevoerd gaan worden. Dit betekent overigens niet dat voor de komende jaren geen maatregelen in het kader van de wijkontwikkeling genomen zullen worden. In samenwerking met de corporaties en de Kamer van Koophandel, maar ook met inschakeling van andere betrokkenen en deskundigen vanuit het Goudse bedrijfsleven, zullen in de komende jaren een aantal activiteiten ontplooid gaan worden, gericht op het stimuleren en versterken van bedrijvigheid in de ontwikkelingswijken. Gelet op de sterke aanjagende rol in het kader van de werkgelegenheid die deze sector kan vervullen, zal in eerste instantie gekeken worden naar het midden- en kleinbedrijf. Met de Kamer van Koophandel zal ondersteuning gegeven worden aan kleinschalige bedrijvigheid en etnisch ondernemerschap door middel van voorlichtingsbijeenkomsten, trainingen en netwerkondersteuning. Tevens zal de Kamer van Koophandel bemiddelen voor stageplaatsen in het bedrijfsleven voor jongeren uit de wijk om zo de werkgelegenheid in de wijk te stimuleren. Er zal verder gericht worden geïnventariseerd welke panden zich lenen voor startende ondernemers of als bedrijfshuisvesting kunnen dienen met trainingsmogelijkheden en algemene faciliteiten voor starters. Deze potentiële bedrijfspanden zullen in een centrale database worden opgeslagen. Verder zal in de plinten bij nieuwbouw rekening worden gehouden met kleinschalige bedrijvigheid en met woon-/werkcombinaties (kantoor aan huis). Indien blijkt dat de kosten voor huur van winkelpanden een belemmering zijn voor startende en jonge ondernemers, zal worden onderzocht of huurmatiging (tijdelijk) mogelijk is. Waar mogelijk en nodig worden belemmeringen in het kader van de ruimtelijke ordening en het milieubeheer weggenomen en zodanig de ontwikkeling gestimuleerd.

Met de Kamer van Koophandel zal verder onderzocht worden welke vestigingswensen en -mogelijkheden er in de wijken liggen. Gedacht kan dan onder andere worden aan een drogist, wasserettes, sportschool, specifieke levensmiddelen, enzovoort. Maar ook bijvoorbeeld de realisatie van extra zorgvoorzieningen en woon-/zorgcomplexen kan leiden tot meer werkgelegenheid in en rond de wijk. Evenals toeristische mogelijkheden door de ligging aan de Turfsingel.

Een punt van nader onderzoek zal zijn of wijkgerichte investeringen in ICT, bijvoorbeeld alle huishoudens een snelle internetverbinding, kunnen leiden tot het aanjagen van werkgelegenheid en investeringen in de wijk. Deze investeringen kunnen tevens een bijdrage leveren aan achterstandsbestrijding en versterking van de onderlinge samenhang.

6.4 wonen

Zoals aangegeven is zowel sprake van nieuwbouw als van wijzigingen in de bestaande voorraad. Voor het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks het bouwprogramma geraamd. Het bouwprogramma bestaat uit de nieuwbouwproductie, het aantal te slopen en het totale aantal te renoveren woningen. Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks bijgesteld, door deze werkwijze is monitoring en bijsturing optimaal mogelijk.

Om te komen tot de gewenste woningdifferentiatie in Korte Akkeren per 2015 wordt voor de nieuwbouwprojecten in de periode 2003-2014 de volgende differentiatie nagestreefd²²:

eigendomsvorm	huur	19%		koop	81%	
woningtype	eengezins	2%		meergezins	98%	
prijscategorie	goedkoop	16%	middelduur	46%	duur	38%

Deze woningen zullen worden gebouwd op een aantal locaties in de wijk, door de gemeente wordt hiervoor voorstel gedaan. (zie ook paragraaf 0)

In de periode t/m 2015 zullen in de wijk met name middeldure en dure appartementen worden gebouwd, waardoor het aandeel koopwoningen toeneemt.

Te renoveren woningen zijn nu voor het merendeel sociale huurwoningen. Na renovatie is de richting dat circa eenderde hiervan in de verkoop en eenderde in de middeldure verhuur komt en circa eenderde in de sociale huursector blijft.

Het aspect wonen is al meer concreet in deelplannen en projecten uitgewerkt, in het Uitvoeringsprogramma wordt nader op het aspect wonen ingegaan.

6.5 voorzieningen

6.5.1 *het nieuwe centrum van de wijk*

Op korte termijn worden plannen ontwikkeld voor de ontwikkeling van een nieuw centrum voor de wijk, waarbij de ontmoetingsfunctie centraal zal staan. Een groot deel van de voorzieningen en de winkels in de wijk worden naar het nieuwe centrum verplaatst. Naast voorzieningen en winkels worden ook woningen in het centrum gerealiseerd. Om bovengenoemde ontwikkelingen te kunnen realiseren wordt fysieke ruimte vrijgemaakt. Een tijdelijke flexibele accommodatie in de wijk fungeert als wisselvoorziening en sociale broedplaats tot in uitbreiding van ruimte voor activiteiten en voorzieningen is voorzien in het nieuwe centrum.

6.5.2 *niet-commerciële voorzieningen onderwijs*

De vroegere onderwijsdependances zijn uit de wijk verdwenen of verdwijnen op korte termijn en de locaties hebben een functie gekregen als herontwikkellocatie. Ook de twee hierbij gelegen gymnastiekaccommodaties aan de randen van de wijk zijn verdwenen en vervangen door een centraal gelegen sportvoorziening nabij andere sportieve en recreatieve functies. Voor Brede School-activiteiten wordt ruimte gereserveerd.

²² Over de woningaantallen waarop deze percentages zijn gebaseerd, is nog niet in gezamenlijkheid door gemeente en woningcorporaties besloten.

welzijn en zorg

Voor welzijn en zorg is een aantal haalbaarheidsonderzoeken noodzakelijk. Deze haalbaarheidsonderzoeken betreffen de volgende voorzieningen:

- gezondheidscentrum
- 24-uurs zorgsteunpunt
- activiteitencentrum.

sport

In het kader van de koppeling van het sportcentrum en het centrum van de wijk wordt gezocht naar best practices en wordt een voorstel gedaan om deze koppeling te creëren.

cultuur

Voor culturele voorzieningen wordt de bijdrage aan het centrum van de wijk en de afstemming met de Garensponnerij geconcretiseerd.

6.6 milieu

Voldaan wordt aan de kwaliteitseisen die zijn opgenomen in onder andere de regionale intentieverklaringen voor duurzaam bouwen, verbeteren en onderhouden die zijn gebaseerd op de nationale pakketten duurzaam bouwen, in Woonkeur en in Politiekeurmerk Veilig Wonen. De eisen worden in de loop der jaren telkens bijgesteld op basis van voortschrijdend inzicht. Naast de algemeen geldende regels en afspraken wordt op projectbasis afgewogen of het realiseren van kansen op het gebied van milieu mogelijk is.

De genoemde specifieke knelpunten in de wijk worden aangepakt in het eindbeeld voor de andere aspecten van de wijkontwikkeling.

Een uitzondering hierop is de luchtkwaliteit en geluidsoverlast langs de doorgaande wegen in de wijk. Om te zorgen dat de grenswaarden voor luchtkwaliteit niet overschreden worden, wordt door de provincie een plan van aanpak opgesteld om de luchtkwaliteit te verbeteren. Voor de geluidsbelasting geldt dat het financieel niet haalbaar is, deze in de woning op te lossen. Bij renovatie van de woningen kunnen wel isolerende maatregelen worden meegenomen, maar in het algemeen geldt dat het huidige niveau gehandhaafd blijft totdat het doorgaand verkeer in de wijk kan worden teruggedrongen.

Om de energieprestatie van de wijk te vergroten wordt onder andere een energievisie opgesteld. Inmiddels is een studie uitgevoerd naar de mogelijkheden tot het benutten van de restwarmte van de Uniqema en Gouda Vuurvast. In de energievisie worden o.a. aanbevelingen gedaan over de mogelijk toe te passen energieconcepten.

6.6.1 gescheiden rioolstelsel

Voor Korte Akkeren is geconstateerd dat er zonder meer onvoldoende oppervlaktewater aanwezig is; hier ligt een opgave in het kader van de herstructurering. In 2003 wordt in samenwerking met de waterbeheerders een onderzoek gedaan naar de gewenste verbetering van het totale watersysteem in Korte Akkeren met de gevolgen die dit zal hebben voor oppervlaktewater.

Een invalshoek kan zijn dat er zwaar ingezet zal moeten worden op vertraagde en verminderde afvoer door opvang op niveau van het gebouw.

Bij afkoppelen wordt het regenwater via het dakvlak, dakgoot of gevel afgevoerd naar de bodem of het oppervlaktewater. Dan wordt het van belang dat de materialen, waar het water langs spoelt, niet uitlogen met ongewenste stoffen voor het milieu. Dat heeft bijvoorbeeld gevolgen voor het niet langer gebruiken van zinken dakgoten (tenzij gecoat) of ontwerpen van gevels met koperplaat of dergelijke. Deze eisen worden nog nader uitgewerkt. Op het moment worden deze zaken ondervangen door vroegtijdig overleg over bouwplannen met de waterbeheerders.

6.7 cultuurhistorie

De algemene opgave die speelt bij de herontwikkeling van verouderde wijken is van dien aard, dat eerst de maatschappelijke belangen (wonen, identificatie/cultuurhistorie, verantwoorde investeringen etc.) ten opzichte van elkaar worden afgewogen. Daaruit wordt een ontwikkelingsrichting aangegeven op het niveau van doelstellingen.

Op projectniveau moet opnieuw een afweging gemaakt worden op vakspecialistische, woon-technische, bouwtechnische en financiële aspecten. Dit is een gezamenlijke afweging van betrokken partijen. Pas na de afweging van alle betreffende belangen kan worden gekozen voor de beste/meest haalbare optie.

6.7.1 vaststelling cultuurhistorische waarden

De cultuurhistorische waarden van een object worden op verschillende manieren vastgesteld:

- voorafgaand aan een ontwikkeling dient een cultuurhistorische analyse te worden opgesteld (zie notitie cultuurhistorie en ruimtelijke plannen) en daaruit blijkt de waarde van de diverse betrokken projecten
- advies van de Commissie Cultuurhistorie op basis van haar lijst van waardevolle jongere bouwkunst, aan het college van B&W om een object op de gemeentelijke monumentenlijst of de lijst van jongere bouwkunst te plaatsen; (zie hieronder)
- doordat de provincie het in haar cultuurhistorische hoofdstructuur heeft opgenomen (= toetsingskader bij artikel 19 lid 1-WRO en bestemmingsplanprocedures).

6.7.2 werkwijze bij potentiële monumenten en Jongere Bouwkunst in de Wijkontwikkeling

Op de betreffende locaties is de waarde vanuit het oogpunt van cultuurhistorie van (een deel van) bij de ontwikkeling betrokken objecten vastgesteld. Dit is op die locaties voornamelijk uitgangspunt en wordt in samenhang met de overige disciplines afgewogen.

De cultuurhistorische waardering moet nadrukkelijk niet als een dogma worden gezien, maar als een inspirerend element dat kan bijdragen aan de realisatie van bovengenoemde gezamenlijke uitgangspunten/ambities binnen acceptabele condities.

In de notitie cultuurhistorie en ruimtelijke plannen (opgenomen in bijlage 4), is de wettige en beleidsmatige basis aangegeven voor bescherming en inpassing van cultuurhistorische waardevolle structuren en objecten zoals de Jongere Bouwkunst in Gouda. Verder is in de bij-

lage het werkproces verwoord zoals dat in het algemeen is afgesproken voor locaties in de wijkontwikkelingsgebieden waar cultuurhistorie aanwezig is. Daarnaast is in de bijlage opgenomen een overzicht van regelingen waarin cultuurhistorische bestemming is neergelegd.

6.7.3 werkwijze bij planontwikkeling

Bij de planontwikkeling van een (fysiek) project wordt, wanneer dat aan de orde is, een cultuurhistorische analyse opgesteld. In dat kader worden de cultuurhistorische waarden geïnventariseerd, afgewogen en betrokken bij de planontwikkeling. Cultuurhistorie is immers een van de dimensies waarover een afweging gemaakt moet worden. Dergelijke cultuurhistorische analyses worden dan aan de commissie cultuurhistorie ter toetsing voorgelegd, zoals voorgeschieden in de verordening monumenten en archeologie en het reglement op de commissie cultuurhistorie. Gelijktijdig met de planontwikkeling wordt dan een cultuurhistorische effectrapportage opgesteld. Daarin wordt aangegeven hoe er met de waarden uit de cultuurhistorische analyse is omgegaan. Deze effectenrapportage wordt samen met het (steden)bouwkundige plan voorgelegd aan de welstandscommissie. Op deze manier doorlopen we een zorgvuldig proces.

6.8 ruimtelijke hoofdstructuur

Om de ruimtelijke hoofdstructuur opnieuw vorm te geven zijn vier hoofdelementen genoemd:

- Kop van Korte Akkeren
- Stedelijke as
- Groen-blauwe as
- Nieuw centrum van de wijk.

Deze vier hoofdelementen geven invulling aan de 'inpassing in de stad' en de 'interne samenhang' zoals geformuleerd in het eindbeeld voor de ruimtelijke hoofdstructuur.

6.8.1 inpassing in de stad kop van korte akkeren

Voor de Kop van Korte Akkeren is het wenselijk dat meer samenhang in de bebouwing ontstaat. Hiervoor is herverkaveling noodzakelijk. Op dit moment is hierover echter nog geen besluit genomen.

Er zijn meerdere opties voor de aanpak van de Kop van Korte Akkeren, een keuze moet worden gemaakt over de Prins Hendrikstraat om herverkaveling mogelijk te maken.

Optie 1

Vanuit verkeerskundig oogpunt zou je twee vliegen in een klap slaan door de Prins Hendrikstraat haaks op de Lazaruskade te laten aansluiten op de Konmarlocatie; het laden en lossen van de Konmar wordt naar elders verplaatst en de nu aanwezige lastige hoek tussen Prins Hendrikstraat en Wachtelstraat met weinig zicht en relatief veel ongevallen verdwijnt. De vraag is echter of het haalbaar en wenselijk is om de supermarkt te verplaatsen. De juiste vormgeving voor de aansluiting Prins Hendrikstraat - Lazaruskade - Onder de Boompjes zou

dan een rotonde kunnen zijn, maar wellicht kan volstaan worden met een normale voorrangskruising met uitrit-constructies.

Optie 2

Een andere optie is om enkel het laatste hoekje (vanaf de Moordrechtse Verlaat) recht te leggen. Deze maatregel is aanzienlijk goedkoper, vermindert het probleem van de lastige kruising, maar doordat de Konmar niet verplaatst wordt, wordt ook het laad- en losprobleem niet aangepakt.

Optie 3

Een derde optie is om de weg niet te verleggen, maar slechts opnieuw in te richten. Het probleem van laden en lossen en de lastige kruising met de Wachtelstraat wordt daarmee niet aangepakt.

De te hoge snelheden in het verblijfsgebied en het rommelige parkeren op de straat zijn in alle drie de opties op te lossen. Bij verleggen van de weg of bij enkel herinrichten van de weg kan een 30 km/uur-limiet in combinatie met drempels worden ingesteld en kunnen parkeervakken gemaakt worden. Tevens kunnen de grote verschillen in wegbreedtes geüniformeerd worden.

Na afweging van kosten en baten van alle aspecten die hiermee gemoeid zijn, zoals de mate waarin de problemen worden opgelost, de medewerking van eigenaren en de financiële consequenties van elke variant, wordt een keuze gemaakt voor één van de genoemde opties. Gezien de consequenties voor de voortgang van in de Kop van Korte Akkeren voorziene projecten, is een keuze op korte termijn wenselijk.

stedelijke as

Om de relatie met de binnenstad op het gewenste niveau te krijgen, worden ingrijpende maatregelen voorgesteld. Een nieuwe, kwalitatief hoogwaardige route voor langzaam verkeer vereist een logische en zichtbare route tussen het centrum van de wijk en de binnenstad. De route moet goed en zichtbaar aansluiten op de Guldenbrug vanuit Korte Akkeren. Voor de aanleg van de Stedelijke as wordt extra ruimte gecreëerd door selectieve sloop van bouwobjecten in de zone die de logische route van het centrum van de wijk naar de binnenstad blokkeert. Extra openbare ruimte wordt verder deels gecreëerd door het inwisselen van straatparkeren voor parkeren in de gebouwde voorzieningen.

Er worden meer middeldure en dure appartementen gebouwd, in een hogere dichtheid, om de kwalitatief hoogwaardige route te ondersteunen. Het Erasmusplein en de Herenstraat worden in dit kader aangepast.

Mogelijk wordt verder een recreatieve functie toegevoegd aan de Turfsingel. Deze is niet noodzakelijk voor de Stedelijke as of de Kop van Korte Akkeren en kent daarmee een lagere prioriteit.

6.8.2 interne samenhang

groen-blauwe as

Deze as is met zijn openbare (verblijfs)functies een ontmoetingsplaats voor bewoners van Korte Akkeren Oud en Nieuw. Voor het hart van de as wordt een groene, openbare route met

water tussen het park aan de Bosweg/Hoofdstraat en sportcomplex ONA gerealiseerd. Hiervoor wordt Constantijn Huygensstraat geherprofileerd, die overloopt in de wetering ten zuiden van de sportvelden van ONA. Ook worden de sportvelden van ONA zoveel mogelijk openbaar toegankelijk gemaakt.

Inzet is om de Groen-blauwe as te verbreden en bebouwing om te zetten in open (verblijfs)ruimten, met name in het gedeelte tussen de huidige Herenstraat en Roemer Visscherstraat. Zodra de kans zich voordoet om delen van dit gebied om te zetten, wordt onderzocht of dit mogelijk is. Op deze wijze kan de verbinding van de Groen-blauwe as worden ondersteund. Nieuwe bebouwing wordt in principe niet toegestaan in dit gebied. De Groen-blauwe as is zo opgezet dat het omzetten van bebouwing naar groen niet noodzakelijk is om de as te laten functioneren.

centrum van de wijk

Op korte termijn worden plannen ontwikkeld voor het inrichten van een nieuw centrum voor de wijk. De ontmoetingsplaatsfunctie staat hierbij centraal. Hiervoor worden de noodzakelijke voorzieningen, zowel commercieel als niet-commercieel, bijeen gebracht (zie hiervoor verder voorzieningen).

6.8.3 verkeersstructuur

De Koningin Wilhelminaweg wordt beter oversteekbaar gemaakt, door het aanleggen van middeneilanden met voetgangersoversteekplaatsen. Hierdoor kan de weg gefaseerd worden overgestoken, zowel door voetgangers als door fietsers. Onderzocht wordt of een 30 km/uur-drempel mogelijk is om de snelheid op de Reigerstraat terug te dringen. Indien uit voorafgaand onderzoek blijkt dat dit voor onaanvaardbare trillingen zorgt, wordt gekeken naar de mogelijkheden voor het aanleggen van een middeneiland met voetgangersoversteekplaats. Dit heeft ook een snelheidsremmende werking, maar zorgt wel voor het verlies van een aantal parkeerplaatsen. Om de Lazaruskade beter oversteekbaar te maken, wordt een voetgangersoversteekplaats gecreëerd ter hoogte van het middeneiland bij Onder de Boompjes.

Nadere studie moet uitwijzen wat de precieze effecten van de bouw van Westergouwe en de aanleg van de Zuidwestelijke Randweg op de verkeersintensiteit op de Rotterdamseweg en de Koningin Wilhelminaweg zijn.

Na aanleg van de Zuidwestelijke Randweg en eventueel een oeververbinding over het Gouwe Kanaal naar Westergouwe, kan opnieuw gekeken worden naar mogelijkheden om doorgaand verkeer buiten de wijk om te leiden. Een oeververbinding over of onder het Gouwe Kanaal zou veel doorgaand verkeer uit de wijk kunnen weren, de aanleg daarvan moet echter op stedelijk niveau worden afgewogen en is op zijn minst onzeker gezien de grote financiële consequenties.

Wanneer een geschikt alternatief voor verkeer door Korte Akkeren beschikbaar is, kan door maatregelen op de Koningin Wilhelminaweg en/of de Rotterdamseweg doorgaand verkeer buiten de wijk worden omgeleid. Eerst worden echter de effecten van deze verbindingen en van de wijk Westergouwe op de verkeerssituatie in Korte Akkeren geanalyseerd en geëvalueerd.

Onder de Boompjes wordt door een herinrichting onaantrekkelijk gemaakt voor niet-bestemmingsverkeer.

De Prins Hendrikstraat en de Kerkhoflaan zijn heringericht. Het gedeelte ten zuiden van de Herenstraat kan zonder problemen heringericht worden. Aandachtspunten hierbij zijn de aanwezigheid van het tankstation en de relatie met de plannen omtrent de entree van de oude begraafplaats. Het gedeelte ten noorden van de Herenstraat is lastiger. Er is hier een relatie met diverse (ideeën voor) bouwplannen, zoals op het Erasmusplein, rond de Jan Ligthartschool en tussen de Westerkade en de Wachtelstraat.

Verder is het verkeersplan Korte Akkeren opgesteld. Dit verkeersplan is nog niet vastgesteld, maar zodra dit gebeurt zal gestart worden met de hier niet genoemde punten uit dit plan uit te voeren. De verwachting is dat dit gedurende de periode tot 2015 haalbaar is.

6.9 openbare ruimte

De aanpak van de openbare ruimte is reeds grotendeels onder de paragraaf ruimtelijke hoofdstructuur verwoord. De inrichting van de openbare ruimte en water zal geschieden conform bestaande beleidsdocumenten zoals de nota speelgelegenheden, het waterplan, enzovoort, maar in samenhang met wijkontwikkeling vorm moeten krijgen.

Daarnaast worden er projecten uitgewerkt, die er uiteindelijk toe leiden dat bewoners een actieve bijdrage leveren aan het toezicht en het onderhoud in de wijk.

Het niveau van de beheersinspanning wordt verhoogd door de bewoners nog actiever te betrekken bij de wijk. Door buurtbeheer en een meldingssysteem, waarbij bewoners bijvoorbeeld schade aan de inrichting van de openbare ruimte of zwerfvuil kunnen melden en elkaar kunnen wijzen op hun verantwoordelijkheden, blijven de buurten schoon en heel. Sommige binnenterreinen zijn geheel of gedeeltelijk in beheer bij omwonenden. Het gebruik van de openbare ruimte is in sommige delen van Korte Akkeren zeer intensief door de beperkt aanwezige ruimte. Door dit gebruik vervuult en slijt de ruimte sneller. De gemeente kan hier op inspelen door intensiever onderhoud wat deels ook al gebeurt. Onlangs is gestart met een beheerplan kwaliteit openbare ruimte. Met dit plan kan de gemeente meer bedrijfsmatig omgaan met inrichting en beheer van de openbare ruimte. Daarnaast wordt er door bewoners en gebruikers niet altijd zorgvuldig omgegaan met de openbare ruimte; vervuiling en vandalisme zijn daarvan gevolgen. Deze problemen kunnen slechts voor een klein deel worden opgelost door beheer en onderhoud tegen een forse meerprijs. Dit is een meer sociale problematiek waar o.a. door de stadsregels op wordt ingegaan.

Ook ondergrondse vuilinzameling draagt hieraan bij. Bij de herinrichting van de openbare ruimte wordt rekening gehouden met het latere beheer. Voorbeelden daarvan zijn het creëren van gesloten woningblokken en de toepassing van duurzame materialen.

6.9.1 openbare ruimte en parkeren

In 2004 wordt de gemeentelijke parkeerbeleidsnota afgerond. Het is lastig om vooruitlopend op deze gemeentelijke nota uitspraken te doen over de wenselijke parkeersituatie in 2015. In de gemeentelijke parkeerbeleidsnota worden uitspraken gedaan over de manier waarop parkeren ten behoeve van de binnenstad wordt opgevangen. De wenselijkheid van uitbreiding van betaald parkeren en/of belang-hebberdenparkeren in bijvoorbeeld Korte Akkeren wordt hierdoor bepaald.

Voorlopig gelden de volgende richtlijnen:

- Bij nieuwbouwprojecten dient alle parkeergelegenheid in pandig of op eigen terrein gerealiseerd te worden. Of in het openbaar gebied dat als gevolg van de nieuwbouw vrijkomt.
- Parkeergelegenheid die als gevolg van een bouwplan verloren gaat dient in de directe omgeving gecompenseerd te worden.
- Stringent parkeerbeleid, parkeren buiten vakken wordt niet getolereerd.

Voor de realisatie van de gewenste openbare ruimte in de Stedelijke as en de Groen-blauwe as, en het wegnemen van de (bestaande en toekomstige) parkeerdruk is het noodzakelijk een passende oplossing te vinden. Eén van de mogelijkheden is het verplaatsen van straatparkeren naar gebouwde parkeervoorzieningen. De haalbaarheid van deze oplossing moet nog worden bepaald. Deze is mede afhankelijk van de randvoorwaarden die in de gemeentelijke parkeerbeleidsnota worden bepaald.

Vooralsnog lijkt het verplaatsen van straatparkeren naar gebouwde parkeervoorzieningen de enige reële mogelijkheid om ruimte te creëren in het smalle stratenpatroon van Korte Akkeren Oud zonder te hoeven slopen. Wanneer gebouwde parkeervoorzieningen om financiële of maatschappelijke redenen niet haalbaar blijken, heeft dit als consequentie dat geen extra openbare ruimte gecreëerd kan worden.

In het oplossen van de problematiek rond het straatparkeren verdient het parkeren van bedrijfsbusjes speciale aandacht.

6.10 proces aanpak

Naast de inhoudelijke onderwerpen, is er een aantal onderwerpen dat voor de gehele wijkontwikkeling geldt. Het gaat dan om het sociaal statuut, de herhuisvesting en veiligheid tijdens de wijkontwikkeling.

6.10.1 sociaal statuut

Wanneer door de wijkontwikkelingsplannen in Korte Akkeren woningen gerenoveerd of gesloopt worden, zullen in veel gevallen de bewoners moeten verhuizen. Zo'n verhuizing kan tijdelijk zijn, wanneer de bewoners weer terug kunnen en willen keren naar hun gerenoveerde of vernieuwde woning, maar kan ook blijvend van karakter zijn. In alle situaties krijgen de bewoners echter te maken met kosten, ongemakken, administratieve procedures, enzovoort.

Om de betrokken bewoners hierin tegemoet te komen en de ongemakken zoveel mogelijk weg te nemen zijn afspraken gemaakt tussen de woningcorporaties, de huurderorganisaties en de gemeente. Deze afspraken zijn op 11 december 2003 vastgelegd in het sociaal statuut.

herhuisvesting

Bepalend voor de herhuisvestingsplannen van huishoudens in de wijkontwikkelingsgebieden is of de voorgestane ingreep (al dan niet tijdelijke) verhuizing van de zittende huishoudens noodzakelijk maakt. Herhuisvesting is noodzakelijk als één van de volgende twee ingrepen bij bestaande woningen aan de orde is:

- sloop (eventueel gevolgd door nieuwbouw)
- ingrijpende woningverbetering (renovatie).

In Gouda is sprake van een krappe woningmarkt. De vraag naar woningen overtreft het aanbod beduidend. Er komen zowel weinig bestaande als nieuwe woningen op de markt. Ook al neemt de woningproductie toe, door bijvoorbeeld de start van Westergouwe, dan blijft de vraag of woningen die beschikbaar komen, ook geschikt voor herhuisvesting zijn.

Het is daarom van belang een integraal plan voor de herhuisvesting op te stellen. Hierin moet worden aangegeven wat de opgave (omvang en soort vraag) die voortvloeit uit de voorgenomen herstructureringsplannen, is in bepaalde perioden en welke oplossingsmogelijkheden (omvang en soort aanbod) daarvoor in die periode voorhanden zijn. Wanneer de vraag en het verwachte aanbod onvoldoende op elkaar aansluiten zou dit gevolgen kunnen hebben voor het tempo van de uitvoering van de herstructureringsprojecten. In het uiterste geval zou dat betekenen dat 'bouwen vóór sloop' nodig is.

Niet alleen de omvang van opgave van de herhuisvesting uit de wijkontwikkelingsgebieden, maar ook eventuele opgaven elders in het stedelijk gebied moeten worden afgewogen. Het integrale herhuisvestingsplan moet dan ook de problematiek benaderen vanuit de opgave van herhuisvesting voor de gehele stad. Gelet op deze reikwijdte is het gewenst dat de gemeente een trekkersrol voor het integrale plan op zich neemt. De feitelijke herhuisvesting op complex-niveau zal in afzonderlijke complex-/project-gebonden uitvoerings- en herhuisvestingsplannen geregeld moeten worden. De totstandkoming van een dergelijk plan is een verantwoordelijkheid van de betrokken woningcorporatie die daarvoor de trekkersrol vervult.

veiligheid tijdens de wijkontwikkeling

Het is van groot belang ervoor te zorgen dat tijdens de wijkontwikkeling in Korte Akkeren de leefbaarheid en de veiligheid in de wijk niet achteruit gaat. Op zijn minst mag verwacht worden dat de situatie stabiel blijft en bij voorkeur al vooruit gaat. Immers, op deze aspecten scoort de wijk al slechter dan het gemiddelde van Gouda.

Het risico van achteruitgang is echter niet denkbeeldig. Immers, gedurende de wijkontwikkelingsperiode komen woningen en complexen tijdelijk leeg te staan of worden gesloopt. Hierdoor zullen actieve bewoners (tijdelijk) verhuizen uit hun omgeving en zal er op sommige momenten minder sociale controle zijn. Daarnaast worden bouwmachines en materialen aangevoerd en opgeslagen, straten opengebrouwen en verkeer wordt omgeleid. Door de inzet van toezichthouders, buurtvaders, flatconciërges, politie en andere betrokken partijen zal getracht worden het toezichtniveau te verhogen bij de plekken in de wijk waar ingrepen plaatsvinden.

Voorts zullen afspraken gemaakt worden over de afscherming en verlichting van bouwplaatsen en over schone en veilige bouwplaatsen. Daarbij is ook afgesproken woningen zo min en zo kort mogelijk dicht te timmeren. Dit kan door te werken met tijdelijke verhuur.

Tot slot zal getracht worden de leefbaarheid te verbeteren door middel van de inzet van extra beheersactiviteiten maar ook door verbreding van het activiteiten- en voorzieningenaanbod in de wijk.

bijlage 1

swot-analyse (wop 2000)

sociaal economisch

<i>sterk</i>	<i>zwak</i>	<i>kans</i>	<i>bedreiging</i>
- gezellige volkswijk, geliefd bij bewoners	- bevolkingsopbouw met sociaal-economische achterstand	- hoogconjunctuur (economische groei, meer werkgelegenheid)	- imago van de wijk
- redelijke sociale binding in de wijk	- multiculturele wijk met concentraties van mensen met lage inkomens	- participatie bewoners vergroten	- intolerantie bewoners onderling
- inzet en betrokkenheid van kerken met name bij allochtonen en vluchtelingen	- te weinig opvang en begeleiding voor kinderen en jongeren met (opvoedings)problemen; ook voor hun ouders	- vergroten sociale controle en veiligheid in de buurt door wijkontwikkeling	- buurt wordt meer individueel
- multiculturele wijk	- concentratie van allochtonen	- bouwen om een wooncarrière mogelijk te maken in de buurt	- concentratie sociaal-economisch zwakkeren
- de nabijheid en directe relatie van Korte Akkeren Oud met de binnenstad	- overlast en vandalisme van beperkt aantal jongeren	- wijkbeheer is gunstig voor wijkontwikkeling	- slechte bereikbaarheid bedrijven (wegtrekken bedrijven)
- veel winkels in de wijk	- weinig afwisselend winkelaanbod en winkelleegstand	- partijen willen geld steken in de wijk	- industrieterreinen in de nabijheid: milieuoverlast
- industrieterreinen in de nabijheid: werkgelegenheid	- groot aantal langdurig werklozen en mensen met een minimuminkomen	- scholingsaanbod voor werklozen in de wijk	- werkgelegenheid sluit niet aan bij profiel werklozen
- nieuw multifunctioneel zorgcentrum	- weinig maatschappelijke voorzieningen voor zelfstandig wonende ouderen	- nieuw centraal gelegen voorzieningencentrum	- het gevoel van onveiligheid

swot-analyse

ruimtelijk volkshuisvestelijk

<i>sterk</i>	<i>zwak</i>	<i>kans</i>	<i>bedreiging</i>
- centrumvoorziening goed bereikbaar door ligging nabij de binnenstad	- eenzijdige functie binnen Gouda (wonen/kernvoorraad)	- wijk staat op de agenda van gemeente	- industrieterrein in de nabijheid
- goede externe ontsluiting	- verkeersbelasting Rotterdamseweg en onduidelijke wegenstructuur	- meer profiteren van ligging nabij binnenstad door versterking functionele relaties	- verkeersstromen in de wijk
- eigen karakter van de wijk: de groenpartijen, waterfronten, de voormalige begraafplaats, de Garensponnerij en een reeks jonge monumenten geven de wijk allure	- Korte Akkeren Oud neemt min of meer een solitaire positie in binnen de stedelijke structuur. Hierdoor hebben het omliggende woonmilieu en de historische binnenstad nauwelijks betekenis voor de buurt	- herbestemming van woningen en/of andere gebouwen	- stagnatie doorstroming vanuit sociale voorraad en schaarste als gevolg van restrictief bouwbeleid
- singels zijn royaal en fraai aangelegd	- eentonigheid ruimtelijke structuur	- verbeteren Oud en Nieuw Korte Akkeren	- Korte Akkeren is toegangspoort voor Gouda
- jaren '30 architectuur	- slechte bereikbaarheid	- realisatie multifunctioneel voorzieningencentrum	- ontwikkeling van Westergouwe
- ONA-terrein	- de Garensponnerij vormt een barrière voor de wijk	- het vele water in en om de wijk	
- recreatiegebied De Sluis	- de bebouwing op de Turfsingel	- aanleg randweg om (vracht)verkeer te weren	
	- het groen is onevenredig over de buurt verdeeld	- bouw grotere en duurdere (koop)woningen	

bijlage 2

swot-analyse (van het wijkteam korte akkeren, januari 2002)

sociaal economisch

sterke punten		zwakke punten	
<i>kans</i>	<i>bedreiging</i>	<i>kans</i>	<i>bedreiging</i>
aard van de wijk		aard van de wijk	
<ul style="list-style-type: none"> - volkswijk - gezellige wijk - activiteiten zorgen voor contacten - buurtgevoel leeft - bewoners blijven hier liever wonen - bewoners helpen elkaar - bewoners letten op elkaar - jonge mensen blijven of komen 	<ul style="list-style-type: none"> - saamhorigheid is niet sterk - arbeiderswijk is ook beperking - veel kankeraars - buurtgevoel verdwijnt 	<ul style="list-style-type: none"> - veel sociaal zwakke mensen - veel mensen met lage inkomens - onveiligheidsgevoel - vandalisme jongeren groepen - scholing werkzoekenden 	<ul style="list-style-type: none"> - onveiligheid - ieder leeft voor zich - mensen met geld vertrekken
voorzieningen		voorzieningen	
<ul style="list-style-type: none"> - buurtpreventie - buurtcentrum - buurtvaders - wijkagent - brede school - Sacramentskerk - (beperkt) aantal winkels - dicht bij de stad - aantal sportmogelijkheden - plan zorgcentrum - multicultureel 		<ul style="list-style-type: none"> - weinig kinderopvang - hulp kinderen met problemen - speelplekken - zorg voor huisvesting - parkeerdruk - sport beperkt - samenwerking politie en gemeente - geen schone wijk 	<ul style="list-style-type: none"> - veel werk wordt door vrijwilligers gedaan (kwetsbaar) - vluchtelingenwerk - voorzieningen ouderen - bedrijven trekken weg - (beperkt) aantal winkels - speelplekken - milieuoverlast bedrijven

swot-analyse

ruimtelijk/volkshuisvestelijk

sterke punten		zwakke punten	
<i>kans</i>	<i>bedreiging</i>	<i>kans</i>	<i>bedreiging</i>
aard van de wijk		aard van de wijk	
<ul style="list-style-type: none"> - vier wijkdelen - buurten onderling bereikbaar - begraafplaats - jaren 30-50 architectuur - parkeernota - KA is onderdeel fietsroute - voorgenomen wijkontwikkeling - smaakmakers - "ontduplexen" (grotere woningen) - aandacht corporaties - herbestemming gebouwen - randweg 	<ul style="list-style-type: none"> - oude wijk - binding binnenstad (bevordering?) - bereikbaarheid centrum - Weidebloem geïsoleerd - ontsluiting wijk (verbetering?) - weinig wandelmogelijkheid - ontwikkeling Westergouwe - bebouwing Turfsingel - onderhoud 	<ul style="list-style-type: none"> - KA heeft gesloten karakter - dichte bebouwing - bijna uitsluitend woonfunctie - KA toegangspoort voor heel Gouda - geen (echt) centrum in Korte Akkeren - ontbreken duurdere woningen - ontwikkeling Westergouwe - beperkte woonvoorraad - sommige industrie - groenvoorziening - bouwbodem 	
voorzieningen		voorzieningen	
<ul style="list-style-type: none"> - buurtpreventie - buurtcentrum - buurtvaders - wijkagent - brede school - Sacramentskerk - (beperkt) aantal winkels - dicht bij de stad - aantal sportmogelijkheden - plan zorgcentrum - multicultureel 	<ul style="list-style-type: none"> - Sacramentskerk - speelnota 2004 - multicultureel centrum - gepaste huisvesting ouderen - levensloopbestendige woningen 	<ul style="list-style-type: none"> - speelplekken - groenverdeling - versnippering van voorzieningen - ontbreken van verkeersplan - verkeersdruk/overlast verkeersstroom, parkeerdruk 	

bijlage 3

colofon

stuurgroep wijkontwikkeling

Ton van Huut
Peter de Klerk
Eugène Kraan
René Mascini
Anneke v/d Zwaard
Hans van Elzakker
Notulen

Gemeente Gouda, wethouder, voorzitter
Het Volksbelang
Ter Gouw
Woonpartners Midden-Holland
Gemeente Gouda, Projecten
Gemeente Gouda, Projecten
Verslagbureau HBS

directionele groep wijkontwikkeling (DWO)

Anneke v/d Zwaard
Hans van Elzakker
Kees Oskam
Guus v/d Water
Pim Kamp
Henri Potman
Sjouke Dijkstra
Arno Gosselink
Hanneke Homan-Keijzer
Peter Kostense
Jo Krul
Judith Mulder
Marc Knaapen
Notulen

Gemeente Gouda, Projecten, voorzitter
Gemeente Gouda, Projecten
Ter Gouw
Het Volksbelang
Woonpartners Midden-Holland
Gemeente Gouda, Stadswerken
Gemeente Gouda, ERZ
Gemeente Gouda, MenO
Gemeente Gouda, Projecten
Gemeente Gouda, Projecten
Woonpartners Midden-Holland
Gemeente Gouda, Communicatie en Persvoorlichting
Gemeente Gouda, AJV
Verslagbureau HBS

werkgroep communicatie

Lixel Huijts
Frans Bruijns
Elly Vijver
Ben Peters
Ahmed Khouali
Wendy Coret
Christ'I Oosters
Notulen

Twynstra Gudde, voorzitter
Gemeente Gouda, Communicatie
Ter Gouw
Het Volksbelang
Woonpartners Midden-Holland
Van Dantzig en Lichtenveldt
Van Dantzig en Lichtenveldt (wijkinformatiepunten)
Diedeke Helmhout, Projecten, gemeente Gouda

werkgroep fysiek

Ed Koelé
Kees Oskam
Guus van de Water
Pim Kamp
Hein Driest
Brenda de Geus
Chris Akkerman
Bas van Viegen
Heleen van Praag
Peter Kostense
Marianne Driehuijs
Bianca v/d Berg
Erwin van Hout

Twynstra Gudde, voorzitter
Ter Gouw
Het Volksbelang
Woonpartners Midden-Holland
Gemeente Gouda, Stadswerken
Gemeente Gouda, beleidsadviseur wonen
Gemeente Gouda, beleidsadviseur stedelijke vernieuwing
Gemeente Gouda, beleidsadviseur verkeer en vervoer
Gemeente Gouda, beleidsadviseur milieu
Gemeente Gouda, Projecten
Gemeente Gouda, beleidsadviseur openbare ruimte
Gemeente Gouda, beleidsmedewerker ruimtelijk beleid
Twijnstra Gudde, secretaris

werkgroep participatie

Hanneke Homan-Keijzer

Gemeente Gouda, projectleider

werkgroep financiën

Leid Oudemans
Hans Oostrom
Thijs Zuidam
Aad Kramer
Harry Verkerk
Chris Akkerman
Mark Kuijpers
Notulen

Gemeente Gouda, voorzitter
Ter Gouw
Het Volksbelang
Woonpartners Midden-Holland
Gemeente Gouda, Stadswerken
Gemeente Gouda, Stadswerken
Gemeente Gouda, Stadswerken
Renée Verboom, Projecten

werkgroep sociale dimensie

Peter Kostense
Elly Vijver
Ben Peters
Pim Kamp
Hanneke Homan-Keijzer
Henry van Diest
Jurgen Arron
Mieke de Bruin
Hein Driest
Dick de Wit
Hans Stikkelorum
Notulen

Gemeente Gouda, Projecten, voorzitter
Ter Gouw
Het Volksbelang
Woonpartners Midden Holland
Gemeente Gouda, Projecten
Gemeente Gouda, Onderwijs en Welzijn
Gemeente Gouda, SZW
Gemeente Gouda, Cultuur en Recreatie
Gemeente Gouda, Stadswerken
Stichting Welzijn Gouda
Gemeente Gouda, AJV
Verslagbureau HBS

adviesgroep wijkontwikkeling

Ad van de Broeke

Hans van Elzaker

Hanneke Keijzer

Peter Kostense

Adrie Kalmeijer

Dirk de Jong

Arie Binnendijk

Ben van Bommel

Ron Geukes

H.D. Bijlsma

Mohammed Hajji

Joke Vink

Ton van den Berg

Lotte Meuleman

Willem Sirre

Edward Hulsbergen

Elly Vijver

Ben Peters

Pim Kamp

Guus van de Water

Anton Andriessen

George Herders

C.J.W. Slee-Straathof

Ton van Ruiten

Notulen

Interim voorzitter

Gemeente Gouda, Projecten (op afroep)

Gemeente Gouda, Projecten (op afroep)

Gemeente Gouda, Projecten (op afroep)

Huurderver. Ons Volksbelang

Huurderver. Beter Wonen

Huurderver. Woonbelang Midden-Holland

Wijkteam KA

Wijkteam KA

Wijkteam KA

Wijkteam KA

Wijkteam GO

Wijkteam GO

Wijkteam GO

Wijkteam GO

Bewoner GO en bestuurder RenM project

Ter Gouw

Het Volksbelang

Woonpartners Midden Holland

Het Volksbelang

Huurderver. Beter Wonen Gouda

Huurderver. Ons Volksbelang

OLO

(beoogd voorzitter)

Verslagbureau HBS

algehele procesbegeleiding en eindredactie

Twynstra Gudde

Ed Koelé

Erwin van Hout

Maaïke Perenboom

cultuurhistorie

Notitie cultuurhistorie en ruimtelijke plannen

inleiding

In de afgelopen periode heeft cultuurhistorie vanuit het rijk en de provincie een belangrijke positie gekregen in ruimtelijke ordeningsprocessen. Doel daarvan is om bij beslissingen over ruimtelijke, stedenbouwkundige en bouwplannen ook waardevolle cultuurhistorische structuren en elementen mee te laten wegen. Plannenmakers kunnen zich laten inspireren door de aanwezige waarden en gebieden en locaties kunnen daardoor hun eigen identiteit behouden. Mede door het in kaart brengen van aanwezige cultuurhistorische waarden kan een transparante afweging tussen de verschillende betrokken disciplines/belangen plaatsvinden. Ook het Goudse college realiseerde zich al enkele jaren geleden dat een historische kern en gebieden met waardevolle cultuurhistorische elementen daarbuiten, potenties zijn die je kunt gebruiken om de ruimtelijke kwaliteit van onze stad te versterken. Ook om op het nieuwe rijks- en provinciale beleid in te kunnen spelen, heeft B en W daarom al in 2000 besloten om bij plannen in het beschermde stadsgezicht en bij grootschalige ontwikkelingen daarbuiten, een cultuurhistorische analyse te vragen. Enerzijds zodat bij de nieuwe ontwikkeling rekening kan worden gehouden met de aanwezige cultuurhistorische waarden en te kunnen komen tot een goede afweging, en anderzijds om in een vroegtijdig stadium in kaart te brengen welke archeologische elementen kunnen worden verwacht. In datzelfde besluit is vastgelegd dat van nieuw op te stellen bestemmingsplannen een cultuurhistorische paragraaf deel moet uitmaken.

deel I - inbedding cultuurhistorie in bouwplanproces

1. *cultuurhistorische paragrafen in bestemmingsplannen*

Zoals in het bovengenoemde B en W-besluit van maart 2000 is vastgesteld zal in elk nieuw bestemmingsplan een cultuurhistorische paragraaf worden opgenomen waarin wordt aangegeven welke waarden zich waar bevinden en hoe daarmee wordt omgegaan.

2. *de cultuurhistorische waardekaart*

In de monumentennota 1994-1996 is aangegeven dat de archeologische basiskaart moet uitmonden in een gemeentelijke cultuurhistorische waardekaart. Inmiddels is de archeologische basiskaart vrijwel afgerond en wordt gewerkt aan een monumentenkaart met als ijkpunt 1-1-2002.

In de nota cultuurhistorie, waaraan wordt gewerkt, zal worden ingegaan op hoe de cultuurhistorische waardekaart (waarbij de genoemde beleidsstukken en kaarten worden betrokken) zal worden gerealiseerd.

3. *cultuurhistorische analyses (CHA's)*

In het geval van concrete bouwplannen in bijvoorbeeld het beschermde stadsgezicht en waardevolle gebieden daarbuiten, worden cultuurhistorische analyses gevraagd. Een cultuurhistorische analyse wordt opgesteld voor (of tegelijk met) de planontwikkeling. Zij dient namelijk onder meer als inspiratiebron en dat kan niet achteraf. Pas als alle aanwezige waarden in beeld zijn gebracht en geanalyseerd, kan worden bepaald welke objecten een daadwerkelijke rol blijven spelen op de locatie en welke elementen en objecten vooral als inspiratiebron kunnen worden gebruikt.

Met de indiening van het bouwplan kan vervolgens een cultuurhistorische effectrapportage aan de welstandscommissie worden voorgelegd (zie hieronder).

doel van een cultuurhistorische analyse:

1. De in het plangebied én de omgeving aanwezige cultuurhistorische waarden worden in kaart gebracht. Behoud van de aanwezige monumenten en jongere bouwkunstobjecten is daarbij uitgangspunt.
Ook wordt duidelijk welke elementen buiten de beschermde monumenten een bepaalde cultuurhistorische waarde bezitten, die kunnen worden benut bij het plan (direct of indirect). Als die voor een deel uiteindelijk verdwijnen, zal daarvan worden gevraagd dit te documenteren.
2. De analyse biedt inzicht in het te verwachten bodemarchief wat een plan van aanpak voor het eventueel verplichte archeologisch onderzoek makkelijker maakt (zie hieronder).
3. De resultaten van de analyse kunnen worden gebruikt als basis en aanknopingspunt voor nieuwe ontwikkelingen. Het erkennen en herkenbaar maken van de cultuurhistorische identiteit als kwaliteit en uitgangspunt voor verdere ontwikkeling, dus het benutten van cultuurhistorische elementen als inspiratiebron voor de ruimtelijke inrichting en het ontwerp.
4. De resultaten van de analyse worden in de gemeentelijke randvoorwaarden bij projecten meegenomen.
5. De provincie toetst in het kader van RO-procedures streng aan haar cultuurhistorische hoofdstructuur in hoeverre rekening is gehouden met de aanwezige cultuurhistorische waarden. Bij artikel 19, lid 1-procedures wordt een ruimtelijke onderbouwing met cultuurhistorische paragraaf gevraagd. Op basis van de door de initiatiefnemer opgestelde cultuurhistorische analyse kan hier snel antwoord en inzicht over worden gegeven en loopt de planprocedure geen vertraging op.

wanneer is een cultuurhistorische analyse nodig

- Ten behoeve van bestemmings-, structuur- en wijkplannen, enzovoort.
- Bij MER-plichtige projecten zal in ieder geval een archeologische effectrapportage worden verlangd (VNG).
- Artikel 19, lid 1 in de volgende gebieden: beschermd stadsgezicht, Bloemendaalseweg en omgeving, Graaf Florisweg en omgeving, overige uitvalswegen zoals Voor- en Achterwillensweg en Bodegraafse Straatweg.
- Artikel 19, lid 1 in gebieden met jongere bouwkunst = Korte Akkeren Oud en Nieuw, Nieuwe Parkbuurt, Kort Haarlem, Kadebuurt en Gouda Noord.
- Artikel 19, lid 1 waarbij een monument in het geding is.

wie stelt de analyse op

De initiatiefnemer van een plan zorgt voor de opstelling van de analyse. In het geval van structuur-, wijk-, stedenbouwkundige en bestemmingsplannen zorgt dus de desbetreffende overheid (in de meeste gevallen de gemeente) hiervoor.

Bij bouwplannen in bovengenoemde gebieden zorgt de ontwikkelaar/corporatie/initiatiefnemer hiervoor. Cultuurhistorische analyses kunnen worden uitbesteed aan gespecialiseerde bureaus.

Bij artikel 19, lid 1 in gebieden anders dan hierboven genoemd kan de gemeente de cultuurhistorische aspecten ten behoeve van de ruimtelijke onderbouwing zelf aanleveren (is namelijk beperkt en wordt alleen opgesteld ten behoeve van de vereiste ruimtelijke onderbouwing).

De gemeente zorgt voor de interne deskundigheid om de cultuurhistorische analyses te beoordelen en legt ze tevens voor aan de commissie cultuurhistorie als onafhankelijke commissie ter toetsing. Die commissie beoordeelt of het advies compleet is en of de inhoud klopt.

opzet

De gemeente heeft voor 'eigen' projecten een aantal cultuurhistorische analyses opgesteld (brandweerlocatie, ten behoeve van bestemmingsplan Baanstraatgebied). De opzet daarvan is mede gebaseerd op de analyses die worden opgesteld door gespecialiseerde bureaus. Ook met de monumentencommissie is over de onderstaande opzet overleg geweest.

1. Samenvatting (en aanbevelingen; tevens in kaart aangegeven).
2. Huidige context
 - Structuur ((voormalige) waterlopen en zijlen, straten, parcellering)
 - Bebouwing (historische bebouwing, gevelbeeld, locatie in de omgeving)
 - Zichtlijnen, hoogten, enzovoort.
3. Geschiedenis van de locatie (mede in duidelijke kaartoverzichten)
 - geologische ondergrond (ten behoeve van archeologisch onderzoek)*
 - vroegste ontwikkeling Gouda (ten behoeve van archeologisch onderzoek)*
 - geschiedenis van de betreffende locatie wat betreft de bebouwing en functies.

4. Eventueel bijzondere functies/gebouwen uitdiepen*.
5. Waardebepaling aanwezige elementen en aanbevelingen**.
 - archeologische verwachting (standaard archeologische inventarisatie; zie hieronder)
 - cultuurhistorische kwaliteiten (hoog, positief, indifferent en negatief).

* hoeft niet voor elk plan even uitgebreid en hierover is al veel in literatuur opgenomen

** mag nooit ontbreken

Te gebruiken bronnen en literatuur:

- geïllustreerde beschrijving gouda/stadsgeschiedenis
- Streekarchief
- archief Golda
- kaartmateriaal (Van Deventer, Lieftinck, Bleau, enzovoort)
- eventueel archief gemeentearcheoloog
- cultuurhistorische paragrafen in recente bestemmingsplannen zoals Binnenstad West en zoals in Achter de Sint Jan.

3. *cultuurhistorische effectrapportage (CHER)*

In een cultuurhistorische effectrapportage wordt op basis van het plan en de cultuurhistorische analyse, aangegeven welke keuzes er zijn gemaakt. Welke waarden blijven direct of indirect behouden, wat verdwijnt en welke karakteristieken van de locatie/het gebied komen in het nieuwe plan terug. De CHER is de onderbouwing voor bepaalde keuzen en speelt een rol in de verdere procedure. Snel en duidelijk kan naar belanghebbenden, de RDMZ, de provincie en de welstandscommissie, worden aangegeven wat met welke waarden in het plan is gebeurd.

Aandachtspunt is wel dat de welstandscommissie mede kijkt naar wat met stedenbouwkundige aspecten als de in de cultuurhistorische analyse geïnventariseerde structuren gebeurt. Bij een CHA/ CHER horen ook oude verkavelingen en structuren.

4. *archeologie*

Ook op het archeologische beleidsterrein is de wetgeving in ontwikkeling. In 1992 besloten de Europese lidstaten op Malta dat meer zorg moest worden besteed aan de bescherming van het Europese bodemarchief. In het verdrag van Valletta zijn principes vastgesteld waaraan de lidstaten zich moeten houden en die moeten worden uitgewerkt in nationale wetgeving. Het verdrag zal ertoe leiden dat waarschijnlijk in 2004 een nieuw archeologiebestel van kracht zal worden. Een en ander wordt vastgelegd in een nieuwe monumentenwet en tot die tijd geldt het landelijke overgangs- of interim-beleid.

De verschillende overheden sprongen al of springen nu in op de nieuwe wetgeving:

rijk

De verwachting is dat in 2004 de monumentenwet in archeologisch opzicht zal worden gewijzigd. Voor bodemverstorende projecten in (in ieder geval) gebieden aangegeven op de cultuurhistorische hoofdstructuur (zie hieronder provincie), is archeologisch onderzoek en een vergunning nodig en zal het principe van 'de verstoorder betaalt' worden gehanteerd. Dat houdt in dat de initiatiefnemer/ontwikkelaar de kosten van het archeologisch onderzoek zal dragen. In de nota planbeoordeling van de provincie is dit uitgangspunt overigens al opgenomen en geldt dus al.

provincie

De provincie Zuid-Holland toetst qua archeologie al aan haar cultuurhistorische hoofdstructuur waarop bijvoorbeeld de Goudse binnenstad de hoogst mogelijke archeologische waarde heeft gekregen. In de nota planbeoordeling 2002 wordt over de diverse archeologische waarderingscategoriën het volgende gezegd.

In de eerste plaats dient de gemeente ter bescherming en beheer van bekende archeologische waarden (zoals beschermde archeologische monumenten en terreinen met archeologische waarden volgens de archeologische monumentenkaart en/of de cultuurhistorische hoofdstructuur van Zuid-Holland) een aanlegvergunningstelsel in ruimtelijke plannen op te nemen dat tenminste voorziet in een advies van een archeologisch deskundige over de wijze van omgaan met geconstateerde of te constateren archeologische waarden bij eventuele grondwerkzaamheden. Vóór de vaststelling van een ruimtelijk plan, waarvan de uitvoering de versterking van deze archeologische waarden tot gevolg heeft, dient duidelijkheid te bestaan over aanwezigheid en veiligstelling van deze waarden door onderzoek, opgraving en documentatie.

In de tweede plaats gaat de nota planbeoordeling 2002 in op de consequenties voor particuliere initiatiefnemers. In gebieden die volgens de cultuurhistorische hoofdstructuur een zeer grote tot redelijke kans op archeologische sporen bezitten, dient bij het voorbereiden van versterkende plannen verplicht verkennend archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden. Afhankelijk van de daaruit blijkende aanwezige waarden kan dat enerzijds leiden tot aanpassing van de plannen met inbegrip van behoud en bescherming van de aanwezige archeologische waarden of anderzijds tot de opgraving en documentatie bij versterking.

In gebieden die volgens de cultuurhistorische hoofdstructuur een lage archeologische verwachting hebben of wit zijn aangegeven, kunnen ook archeologische sporen aanwezig zijn. Bij het aantreffen van deze sporen dient conform de algemene richtlijn archeologisch onderzoek plaats te vinden. Het betreft hier dus een meldingsplicht tijdens de bouwwerkzaamheden.

gemeente gouda

De gemeente Gouda zal binnenkort de gemeentelijke archeologische basiskaart vaststellen. Op deze kaart zijn de gebieden met verschillende archeologische waarden aangegeven. Aan die verschillende waarden zijn verschillende maatregelen gekoppeld. In ieder geval zal in de gebieden met een middelhoge en een hoge verwachting en hoogwaardige locaties, een standaard archeologische inventarisatie (SAI) worden gevraagd. (In gebieden met een hoge verwachting en de hoogwaardige locaties is sowieso een archeologievergunning nodig).

Het hoofdstuk van de cultuurhistorische analyse waar wordt ingegaan op de archeologische verwachting vormt in wezen de zogenaamde SAI. Op grond van de bestaande kennis worden archeologische waarden nader in beeld gebracht. Naar aanleiding van dit onderzoek kan worden besloten om geen verdere actie te ondernemen of juist wel een stap verder te gaan, bijvoorbeeld om non-destructief onderzoek te laten uitvoeren (aanvullende archeologische inventarisatie) of een proefonderzoek te verrichten. Daarna komen de eventuele overige stappen aan de orde zoals een opgraving of behoud.

deel II - het wettelijk en beleidsmatig kader (rijks-, provinciaal en lokaal niveau)

In de afgelopen twee jaar is de wetgeving op het gebied van cultuurhistorie nog verder uitgebreid. Voor alle duidelijkheid volgt hieronder een overzicht van het huidige kader.

1. *aanwijzing tot beschermd stadsgezicht*

In 1979 werd de Goudse binnenstad aangewezen als rijks beschermd stadsgezicht. De grens van het stadsgezicht ligt grofweg achter de achtergevels van de bebouwing langs de singels (Turfsingel, Kattensingel, Blekerssingel, Fluwelensingel). Ruimtelijke plannen en bouwplannen artikel 19, lid 1 in het beschermd stadsgezicht worden niet alleen door de provincie, maar ook door de Rijksdienst voor de Monumentenzorg getoetst. De RDMZ adviseert de provincie. Doel van de aanwijzing is om de karakteristieke, met de historische ontwikkeling samenhangende structuur en ruimtelijke kwaliteit van de binnenstad als een zwaar belang mee te laten wegen bij verdere ontwikkelingen binnen het aangewezen gebied. De aanwijzing tot beschermd stadsgezicht is niet bedoeld om de bestaande toestand in al zijn facetten te 'bevriezen'. Een stad moet leven en monumentenzorg is iets anders dan het creëren van een openluchtmuseum. Het is de bedoeling om in de desbetreffende bestemmingsplannen de toekomstige ontwikkelingsmogelijkheden van gebouwen en terreinen op deze karakteristieken af te stemmen (zie ook bestemmingsplan Binnenstad West).

2. *rijksnota belvédère*

In 1999 verscheen de rijksnota Belvédère, geschreven door de ministeries van OCW, VenW, LNV, VROM, en werd Gouda aangewezen als Belvédèrestad. Het Belvédèregedachtengoed 'behoud door ontwikkeling en ontwikkeling met behoud' werd uitgewerkt door bovengenoemde vier ministeries en het is onder andere een belangrijke bouwsteen van de vijfde nota ruimtelijke ordening.

Het doel van de Belvédèrenota is dat cultuurhistorie sterker richtinggevend moet worden bij de inrichting van de ruimte. De cultuurhistorie moet worden gezien als een ruimtelijke kwaliteit die een volwaardige plaats moet krijgen in de planvorming bij ruimtelijke inrichting. De rijksnota moet in provinciaal en gemeentelijk beleid verder worden vertaald zodat die doelstelling wordt gehaald. In 2002 is een regiegroep opgericht, die de taak heeft alle overheden op één lijn te brengen en daarmee het Belvédèregedachtengoed te verankeren in alle relevante beleidskader op alle bestuursniveaus. De provincie Zuid-Holland heeft het Belvédèrebeleid inmiddels verder uitgewerkt in haar nota planbeoordeling (zie hieronder).

3. *provinciale nota planbeoordeling*

In maart 2002 is de nieuwe nota planbeoordeling van de provincie Zuid-Holland vastgesteld. Daarin staan onder andere de toetsingscriteria op het gebied van cultuurhistorie (zie bijlage). Deze criteria hanteert de provincie bij de beoordeling van ruimtelijke plannen. Daarbij baseert zij zich op de cultuurhistorische hoofdstructuur (zie hieronder). De rijksdienst voor de monumentenzorg adviseert de provincie bij deze procedure over plannen in en grenzend aan het beschermd stadsgezicht. Het gaat hier om bestemmingsplannen, ruimtelijke en stedenbouwkundige plannen waarin de cultuurhistorische waarden duidelijk moeten zijn aangegeven. Voor bouwplannen artikel 19, lid 1 vraagt de provincie een ruimtelijke onderbouwing (= motivatie) waarvan een cultuurhistorische paragraaf onderdeel moet uitmaken. Daarbij moet ook op archeologie worden ingegaan (zie paragraaf over archeologie onderaan).

4. *provinciale cultuurhistorische hoofdstructuur*

De cultuurhistorische hoofdstructuur is onlangs definitief vastgesteld. In die hoofdstructuur zijn per regio (in het geval van Gouda regio Gouwestreek-Krimpenerwaard) de cultuurhistorische waarden in archeologisch, landschappelijk en nederzettingsoptzicht aangegeven. Plannen ter plaatse van structuren, wijken, bebouwing en die delen van het bodemarchief met een bepaalde waarde volgens die cultuurhistorische hoofdstructuur, worden door de provincie extra streng getoetst.

5. *interimbeleid in afwachting van maltawetgeving*

In het nieuwe archeologiebestel zullen de provincies en de gemeenten een belangrijke rol gaan vervullen. Op grond van het verdrag van Malta mogen archeologische waarden in principe niet worden aangetast. Als er archeologische waarden bekend zijn of verwacht worden, dient in de toelichting op een bestemmingsplan een paragraaf over het gemeentelijk archeologiebeleid opgenomen te worden. Daarin moet worden aangegeven hoe wordt omgegaan met mogelijke verstoringen van het archeologisch bodemarchief, hoe eventuele verwachtingen worden omgezet in waarden en hoe in de financiering wordt voorzien van onder andere de archeologische onderzoeken. De gemeentelijke archeologische basiskaart vormt de basis van die onderbouwing (zie hieronder).

De provincie heeft in de al eerder genoemde cultuurhistorische hoofdstructuur gebieden aangewezen waarvoor bij bepaalde werkzaamheden een onderzoeksplicht geldt. In afwachting van de nieuwe wetgeving is archeologisch onderzoek in die gebieden bij ontwerpbestemmingsplannen en artikel 19 lid procedures, nu al verplicht. In de nieuwe nota planbeoordeling staat ook al opgenomen dat in de desbetreffende gebieden het principe geldt van de 'verstoorder betaalt'.

6. *gemeentelijke archeologische basiskaart*

In aanvulling op het rijks- en provinciaal archeologisch beleid heeft gemeente Gouda de gemeentelijke archeologische basiskaart vastgesteld. Aan de ene kant is het van belang het bodemarchief zorgvuldig te beheren en te sparen waar het kan, maar een stad blijft zich ontwikkelen en daarom zijn duidelijke richtlijnen noodzakelijk om te bepalen hoe om te gaan met het bodemarchief wanneer dat wel wordt aangetast. In de gemeentelijke archeologische basiskaart is vastgesteld in welke gebieden welke maatregelen van kracht zijn. Dat varieert van licht (meldingsplicht) tot zwaar (vergunning of zelfs bescherming).

7. *reglement op de commissie cultuurhistorie*

In het reglement op de taken van de commissie cultuurhistorie (voorheen MC/ ABC) wordt opgenomen dat deze commissie adviseert over cultuurhistorische analyses. Cultuurhistorische effectrapportages (CHER) horen bij het bouwplan en komen dus bij de welstandscommissie aan de orde.

8. *b en w-besluit van maart 2000*

Enerzijds omdat het college de cultuurhistorische potenties van de stad wil benutten bij de versterking van de ruimtelijke kwaliteit en anderzijds om op alle nieuwe wetgeving een afdoend antwoord te hebben is in 2000 besloten bij ontwikkelingen in waardevolle gebieden/ locaties (zie hieronder) een cultuurhistorische analyse van de initiatiefnemer te vragen. In datzelfde besluit is overigens vastgelegd dat van elk bestemmingsplan in het vervolg een cultuurhistorische paragraaf deel zal uitmaken.

bijlage 5

overzicht beleidsdocumenten

Overzicht van de meest relevante beleidsstukken voor de structuurvisies.

1. Gouda stad	<ul style="list-style-type: none">- Stadsvisie- ISV + STAP- Speelvoorzieningen (2001)- Waterplan (2003)- Groenstructuurplan (1992)- Woonvisie (concept 2003)- Grondbeleid (concept 2003)- Rioleringsplan- Parkeerbeleid- Lokaal sociaal beleid- Beleidsplan SoZaWe- Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid- Visie op levensloopbestendig Gouda- Nota Cultuurhistorie	<ul style="list-style-type: none">- Raadsbesluit- Raadsbesluit- Raadsbesluit- Raadsbesluit- Raadsbesluit- Concept 2003- Concept 2003- In voorbereiding- In voorbereiding- In voorbereiding- 2003- 2002/3- In voorbereiding- In voorbereiding
2. Wijkontwikkeling Gouda Oost en Korte Akkeren	<ul style="list-style-type: none">- Wijkontwikkelingsplan Gastvrij Gouda Oost en Karaktervol Korte Akkeren- Structuurvisies Gastvrij Gouda Oost en Karaktervol Korte Akkeren- Uitvoeringsprogramma's GO en KA 2004- Sociaal statuut c.a.- Raamovereenkomst- Verkeersplannen GO en KA	<ul style="list-style-type: none">- Raadsbesluit 2001- april 2004- april 2004- december 2003- december 2003- februari 2004

N.B.: op stedelijk niveau is nog niet alle beleid uitgekristalliseerd. Om de structuurvisies hun sturende werking voor de concrete projecten te laten behouden, worden de visies regelmatig (jaarlijks), indien nodig, geactualiseerd en aangevuld. Dit kan op pragmatische wijze gebeuren met een aantal in de loop van de tijd door de stuurgroep wijkontwikkeling en B en W te ratificeren aanhangsels. Hetzelfde geldt voor de effectmeting, ook die kan een bijsturing van het uitgezette traject nodig maken.